

**TRANSCRIPT VAN DE COMMISSIEVERGADERING WATERVEILIGHEID EN WATERKETEN VAN
HOOGHEEMRAADSCHAP VAN DELFLAND
d.d. 29 januari 2020**

1. Opening, vaststellen agenda

De voorzitter: Dames en heren, goedenavond. Ik heb het exact half acht, dus ik wilde graag gaan beginnen met de vergadering Waterveiligheid en Waterketen van vandaag, woensdag 29 januari 2020. Welkom allen. Welkom ook iedereen die aan het luisteren is via de webcast. Vandaag een andere voorzitter voor u. het is een ... laat ik beginnen met dat het een eer voor mij is om uw commissie te mogen voorzitten, dat alles omdat uw normale voorzitter op de lange latten staat ergens hoog in de bergen. En ook uw vaste secretaris, mevrouw Burger, is op dit moment op skivakantie, dus vandaag wordt zij vervangen door mijnheer Paalvast. Ik wilde beginnen met het vaststellen van de agenda. Met daarbij de opmerking dat er bij de ingekomen stukken al een aantal fracties hebben aangegeven dat ze een aantal stukken willen bespreken. Om te beginnen de informatieve brief aan het WV over de resultaten van de bedrijfsvergelijking, met twee bijlages. Dat is aangevraagd door AWP en PvdA. Ik kijk even rond of wellicht andere fracties nog ... mijnheer Roeten.

De heer Roeten: Ja, voorzitter, dank u wel. Ook wij willen ons graag aansluiten bij de ingekomen stukken om daar wat vragen over te stellen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik zie mijnheer Van der Burg zijn vinger opsteken.

De heer Van der Burg: Voorzitter, ja, dat geldt ook voor Water Natuurlijk. Wij zullen graag ook een paar vragen stellen over dat stuk.

De voorzitter: Dank u wel. Daarnaast is er nog het stuk Financial Statements Delfland BV 2018. Dat is aangevraagd door de PvdA. Ik kijk nog even rond of er nog andere fracties daar wat over willen zeggen. Zo te zien ... ik zie geen vingers. Dat is niet het geval. Zijn er nog verder ingekomen stukken die wellicht commissieleden willen bespreken vandaag? En wederom zie ik geen vingers. Dan wilde ik graag doorgaan naar het tweede punt.

2. Lijst van toezeggingen van de commissie Waterveiligheid en Waterketen van 4 december

De voorzitter: De lijst van toezeggingen van de commissie Waterveiligheid en Waterketen van 4 december. Dan kijk ik eerst of de rechterzijde of er wellicht nog opmerkingen zijn vanuit deze kant van de tafel.

De heer Egas: Eerst ...

De heer Ouwendijk: Nee, jij mag eerst.

De voorzitter: Mijnheer Egas.

De heer Egas: Ja, dank u wel voorzitter. Eventjes als we dan kijken naar de openstaande punten nog, dan is het actiepunt 3 om de toezegging ... om de suggestie van mevrouw Hijlckama-Vlieg te volgen om een keer een bijeenkomst te organiseren om naar de juridische kaders te kijken. Daar hebben we afgesproken met de

griffier en mevrouw Hijlckama ... Van Hijlckama-Vlieg om dat op te pakken en daar gezamenlijke bijeenkomsten te organiseren waarbij een lezing gehouden zal gaan worden.

Mevrouw Van Hijlckama-Vlieg: Ik wou aandacht vragen ...

De voorzitter: Dank u wel. Oh. Mevrouw Hijlckama-Vlieg. Van Hijlckama-Vlieg.

Mevrouw Van Hijlckama-Vlieg: Ik wou aandacht vragen voor dit boek; daar gaat de lezing over. Auteur is Eric Mosterd van de TU-Delft en die heeft voor MID-juristen het hele waterrecht op een rijtje gezet. Dus het is een hartstikke handig naslagwerk. Ik lees het met rode oortjes, en het is ... we zijn daarmee in een klap thuis, want mijnheer Mosterd zal gevraagd worden om die inleiding te komen houden, maar ik raad dit boek aan.

De voorzitter: Hartelijk dank. Klinkt als zeker een interessante. Dan kijk ik even naar de commissieleden of die opmerkingen dan wel vragen hebben over de toezeggingenlijst. Ik zie mijnheer Roeten.

De heer Roeten: Voorzitter, dank u wel. De collega ... even kijken hoor ... punt 4, verduurzaming waterzuivering in Houtrust. Collega Jansen had daar even een vraag gesteld over het materiaalpaspoort. Ik vroeg me even af: in hoeverre haakt dat ook aan aan bijvoorbeeld circulair Delfland. Dat was even een gedachte die even bij mij opkwam, dus vandaar even mijn aanvullende vraag, van sluit het ook aan bij het circulair Delfland, en kunt u daar ...

De voorzitter: Helder, dank u. ik kijk even naar mijn rechterzijde. Mijnheer Egas.

De heer Egas: Om eventjes de wedervraag: wat bedoelt u daar precies mee, dat dat aansluit bij circulair Delfland?

De voorzitter: Mijnheer Roeten.

De heer Roeten: Dank u wel voorzitter. Circulair Delfland, dat is een breed thema. In dit specifieke geval gaat het over de houtrust en wordt specifiek genoemd bouwactiviteiten, dus in die richting zit ik even te denken van in hoeverre daar dit punt aanhaakt op circulaire activiteiten.

De voorzitter: Mijnheer Egas.

De heer Egas: Dank u wel voorzitter. Dat ... wij gaan inderdaad op veel meer projecten vanuit duurzaamheid '[buiten microfoon; niet verstaanbaar]'.

De voorzitter: Uw microfoon staat niet aan meneer.

De heer Egas: Oh, sorry. Sorry. Nog een keertje, dank u wel. Wij gaan inderdaad vanuit de circulaire gedachte steeds vaker kijken waar we het paspoort kunnen gebruiken, het materiaalpaspoort bij bouwprojecten.

De voorzitter: Dank u wel, en volgens mij zag ik aan mijn linkerzijde ook nog een vinger, klopt dat?

De heer Kiela: Ja, dat klopt maar ...

De voorzitter: Mijnheer Kiela.

De heer Kiela: Mijnheer Roeten heeft de vraag gesteld, dus dat komt mooi uit.

De voorzitter: Nou, dat maakt het leven makkelijk. Mevrouw Hijlckama-Vlieg uw microfoon staat nog aan.

Mevrouw Van Hijlckama Vlieg: Oh, sorry.

De voorzitter: Ah, dank u. zijn er verder nog vragen of opmerkingen over de toezeggingenlijst? Ik zie geen vingers. Dat is niet het geval. Dan kunnen we door naar het volgende agendapunt.

3. Mededelingen

De voorzitter: Punt 3, de mededelingen. Dan kijk ik even naar mijn rechterzijde of de heren nog mededelingen hebben. Mijnheer Egas zie ik.

De heer Egas: Ja, ik heb wel eventjes een beetje een update over wat projecten die eruit staan. We hebben vorige keer natuurlijk heel enthousiast met elkaar gereageerd op het investeringsvoorstel voor de Houtrust. En daar kan ik u in ieder geval van mededelen dat de voorbereidingen daar in volle gang zijn, en dat de verwachting is dat we deze maand, dus lees eigenlijk deze week, in ieder geval de opdracht voor ... voor de installatie vergeven zal gaan worden. En dat alles nog steeds op stapels staat om voor het eind van het jaar de boel operationeel te hebben. Als we even kijken naar de masterplannen. Daar hebben we vorige week een presentatie over gegeven. Daar hebben we ook van aan gegeven dat we daar ze zoetwaterfabriek voor project SCHOON in mee gaan nemen in die masterplannen, en daar staat ook voor op stapel om in ieder geval de aan- of de uitschrijving van de tender volgende maand te gaan realiseren daarvoor. Vervolgens willen we dan heel graag u meenemen in de tweede helft van het jaar, naar de Houtrust om daar te gaan kijken, en dan ook gelijk wat verder te vertellen over de resultaten weer van de PPS-constructie van het afgelopen jaar, dus van 2019. We zijn heel hard bezig in de gesprekken over de collectieve zuivering. Daar hebben we u vorig jaar ook een keer in meegenomen tijdens een commissievergadering, om wat te vertellen en met name veel informatie bij u op te halen van waar we aan moeten denken. We hebben nog steeds hele positieve gesprekken met Glastuinbouw Nederland, de provincie, de gemeente Westland en het ministerie, maar we zijn nog niet zover dat we een businesscase op dit moment hebben, dus zodra we die rond hebben, dan kom ik zeker daar weer bij u terug om u daar nader over te informeren. Als we dan even kijken naar GR slib, want dat is ook iedere keer weer zo'n onderwerp wat op de agenda staat, dan verwachten we eigenlijk volgende maand een besluit van Hollands Noordenkwartier om definitief toe te gaan treden. Uit mijn hoofd zeggend vergaderen die 11 februari, en we hebben 12 februari als het bestuur van GR slib een bijeenkomst erover staan. De interesse van AGV en Zuiderzeeland zoals ik die vorige keer noemde, daar wordt door HVC op dit moment een plan voor uitgewerkt om te kijken wat technisch haalbaar is en hoe dat ingevuld kan gaan worden. Dat plan moet half februari beschikbaar zijn, en zodra daar ook weer nadere informatie is kom ik daar ook weer op terug bij u. en de situatie over het fosfaat terugwinnen uit as, daar hebben we volgende week een stuk voor in de DB of over 14 dagen in DB van GR slib, waar een notitie ligt van HVC met een aantal alternatieven ervoor, waar in ieder geval ook duidelijk is dat de druk wat hoger opgevoerd wordt binnen HVC om daar een keer een ei over te leggen, of beter gezegd: het fosfaat er uit te kunnen gaan halen. Dat eventjes als mededelingen van mijn kant voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Egas. Ik kijk even naar mijn heer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Ik heb een korte mededeling. Wij hebben in een eerdere VV uitgebreid gesproken over muskusratten, en ik wil nog even laten weten dat er een excursie in de planning staat en dat u daar binnenkort

een uitnodiging voor kunt verwachten, om in het veld te gaan kijken hoe we dat als Delfland nou precies aanpakken.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Ouwendijk. Dan onderwerp... zijn er mededelingen uit de commissie overigens? Ik kijk even rond; ik zie geen mededelingen. Oh.

De heer Egas: Ja, ik heb vanuit ... sorry voorzitter, vanuit de unie commissie. We hebben nog niet echt een vergadering gehad van de unie commissie, maar we hebben wel een bijeenkomst gehad van slibverwerking in Nederland, vanuit de unie georganiseerd, en dan met name naar de zorg kijkend zoals die afgelopen jaar ontstaan zijn. Dat was eigenlijk tweeledig naar mijn idee. De zorg die we hadden dat was de calamiteit die we met name bij AEB zagen van waar geen slib meer verwerkt werd. Nou, dat draait intussen draait dat weer naar, ik zal niet zeggen 100 procent maar wel voor het grootste gedeelte. En het tweede was dat er gewoon te weinig afzetmogelijkheden waren voor slib, en we hebben daar anderhalve week geleden voor bij elkaar gezeten om daar in ieder geval te gaan kijken van hoe we dat nou in de toekomst robuuster op kunnen gaan lossen met elkaar. En dat zal volgende keer op de commissie van CWE staan om daar wat besluiten over te gaan nemen met elkaar.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Egas. U was me net voor, aangezien ik 3a nog apart wilde behandelen, maar goed, mooi dat we nu al bij 3a zitten.

3.a. Terugkoppeling Unie Commissies

De voorzitter: Mijnheer Ouwendijk nog punten onder 3a? Hij schudt van nee.

4.a. Delflandse normen polderkaden (presentatie/beeldvormend)

De voorzitter: Dan wil ik doorgaan naar het volgende agendapunt, punt 4a, de presentatie voor de beeldvorming rondom Delflandse normen polderkaden. Ik wil daarbij nog wel een ordevoorstel doen. U heeft de presentatie al in iBabs kunnen lezen, en eventueel zijn er al wellicht wat verhelderende vragen bij u opgekomen ter verduidelijking wat er in ... eigenlijk vrij technische vragen. Mijn voorstel zou zijn om als u al vragen heeft aan de voorkant, voor de technische kant van het verhaal om die wellicht al aan het begin te stellen, om dan daarna de presentatie in zijn geheel te luisteren, en dan het conform eerste en tweede termijn met elkaar van gedachte wisselen over de presentatie. En ik kijk even commissie rond of u daarmee kunt leven. Hartstikke fijn, dan zou ik nu graag het woord willen geven aan mijnheer Ludikhuize voor de presentatie. Ja daar is hij, mijnheer Ludikhuize. Uw microfoon alstublieft.

De heer Ludikhuize: Goed. Delflandse normen voor polderkades.

De voorzitter: Gaat wel heel hard.

De heer Ludikhuize: Wat is de aanleiding voor dit verhaal? Iedereen weet dat wij als ... dat Nederland beschermd is tegen overstromingen door verschillende soorten keringen. In Delfland hebben we de primaire keringen, die zijn in rood. Er liggen langs het Rijkswater; die beschermen ons tegen stromen van zee. We hebben de regionale keringen; dat zijn de oranje keringen. Die beschermen ons tegen overstromingen vanuit ons boezemsysteem en de binnen boezems. En we hebben polderkades. Die beschermen ons in feite tegen overstromingen vanuit naastgelegen peilgebieden, en nou ja, voorbeelden van dit soort polderkades is bijvoorbeeld de Tandhofkade of de Mandjeskade. Vrij kleine kades die ons beschermen tegen overstromingen

tussen twee peilgebieden. Die primaire en die regionale keringen die zijn genormeerd, primair door het Rijk, en regionaal door de provincie. Een ... maar de polderkades daar hebben we zo'n normering hebben we daar niet voor. Die polderkades daar wordt gewerkt met een waakhoogte, en als die polder aan de waakhoogte voldoet dan is die goed. Vanuit de VV is ooit de vraag gesteld: waarom normeren jullie de polderkades niet? Zou dat geen goed idee zijn? En op zich zit daar wel wat in, want vaak weten we niet hoe die waakhoogtes zijn ontstaan. Die waakhoogtes zijn in het verleden vastgesteld, maar waarop dat nou precies gebaseerd is, dat weten we eigenlijk niet, want vaak komen ze uit oude keuren en oude levers. Dus op zich een goede vraag. Waar zouden we ... waar zouden we die normering nou voor willen gebruiken? In feite zouden we hem in eerste instantie willen gebruiken om de kering te beoordelen. Is die kering nog voldoende hoog? Is die kering nog op orde. En dat aanvullend op de gewone, jaarlijkse inspectie. Hoe ligt die kering erbij? Oké. Als die kering niet voldoet en niet meer aan die normering voldoet, dan moet hij opgenomen worden in het buitengewoon onderhoud. Dan moet hij in onderhoud; moet hij weer netjes op hoogte worden gebracht, en dan kan hij weer voldoen aan de eisen. En waar kan je die normering ook nog meer voor gebruiken? Dat is in feite om het risico in te schatten. Als je een kering normeert en de kering is op een gegeven moment te laag, dan heb je ook een beeld over het risico: hij is zoveel centimeter te laag; dat levert dit risico op, en dat geeft ook een mate van urgentie aan, en daarmee kunnen we de polderkades weer vergelijken met de regionale kering, want dan hebben ze allemaal een zelfde soort risicobepaling en urgentiebepaling, en dan kunnen we in het buitengewoon onderhoud kunnen we keurig netjes programmeren op basis van urgentie, en dat levert ook gewoon op dat we de urgente kades als eerste pakken en dan pas de minder urgente kades. Wat is nou het idee achter ... of waarop bepalen we nou die normering? In feite zitten daar drie aspecten aan: het een is economische schade, het tweede is de normering wateroverlast, en het derde zijn een aantal maatwerkoplossingen. Economische schade. Als een kering doorbreekt dan krijg je een overstroming. Zo'n overstroming leidt tot economische schade, en de schade die daarbij ontstaat kunnen we schatten op basis van instrumenten die door STOWA beschikbaar zijn gesteld. Daarmee hebben we een idee over de omvang van de schade, en die omvang van de schade kunnen we door vertalen naar een overschrijdingskans. Dit is de norm; deze kade mag zoveel keer per jaar, of ... in feite vaak eens in de tien jaar of eens in de vijftig jaar of eens in de honderd jaar overstromen. Dat is aanpak 1. En in feite komt daar in grote lijnen uit dat schade bij polderkades veel lager is dan bij regionale keringen, en dat betekent ook dat de overschrijdingskans die je daaruit krijgt, de norm, die zijn relatief laag. Dus dan praten we over een keer per tien jaar of zelfs nog lager. De volgende stap die we hebben gezet is ... we hebben gekeken: wat komt er nou uit de normering wateroverlast. In de normering wateroverlast wordt gezegd van: in een bepaald gebied kijken we naar het grondgebruik, en die geeft aan hoe vaak hier wateroverlast mag ontstaan. Oftewel, in agrarisch gebied is dat eens per tien jaar, in een glastuinbouw gebied is dat een op vijftig jaar en in het stedelijk gebied een keer per honderd jaar. Wat we te allen tijde willen voorkomen is dat op het moment dat er nog geen wateroverlast is, mag er geen water over de kering lopen. Dus in feite moet je ook zorgen dat zo'n kering voldoet aan die overschrijdings... aan die kans in de polder, wil je een keer in de tien jaar – het is agrarisch gebied – een keer per tien jaar geen water over je keringen hebben, dan moet die kering daar ook aan voldoen, want als er water over de kering komt dan draagt dat bij aan de wateroverlast, en de gemalen zijn dan al overbelast. En levert dat extra water dat over de keringen loopt, levert gewoon een probleem op. Dus hebben we gezegd: oké, dan normeren we die keringen op basis van de NBW-norm van dat gebied. Dat is stap 2, en stap 3 is in feite maatwerk. Er zijn een aantal bijzondere situaties, en dat geldt dan met name voor bovenregionale infrastructuur, en dat zijn bij Delfland vooral snelwegen. We hebben er natuurlijk toch een aantal: De A4, de A20, de A13. Als die achter een polderkade liggen en die polderkade zou doorbreken, zou dat direct tot een probleem leiden, en dat betekent dat de provincie heeft daarin zijn verordening voor opgenomen dat dit soort polderkades, of dit soort systemen dan op eens per honderd jaar moeten worden uitgelicht, en dat hebben we dus ook in feite doorvertaald. Daarnaast is er nog een bijzondere situatie in het geval we constateren dat de

waterkwaliteit tussen twee polders erg verschilt, en het voorbeeld dat u ziet is Vlaardingen West naast de Krabbeplas. Vlaardingen West is een stedelijk gebied met een gemengde riolering. Dan weet je een ding zeker: op het moment dat daar wateroverlast is dan heb je sterk verontreinigd oppervlaktewater. Als dat oppervlaktewater over de kering gaat en dan de Krabbeplas in komt hebben wij een probleem. En gezien het gebied wat daarachter ligt, wat vooral agrarisch is, zou zo'n kering dus een kans van overstromen krijgen van eens per tien jaar. En we hebben gezegd, gezien de vrij marginale kosten, om die kering net iets hoger te leggen, is het dan handig om gewoon de normering op te trekken en te zeggen: dan gaan we dus in dat soort situaties uit van eens per honderd jaar, zodat we het gewoon kwijt zijn. Dan kan dat gewoon ... die kans is dan zo klein dat dat ... oké. En dat allemaal ... dat leidt uiteindelijk tot een kaart met een voorstel voor de normering van de verschillende polderkades. In feite van groen, eens per tien jaar, naar lichtblauw, eens per dertig jaar, eens per vijftig jaar en eens per honderd jaar. En in ... grosso modo wat je ziet is dat in stedelijk gebied de kade eens per honderd jaar krijgt, in glastuinbouw eens per vijftig en in agrarisch gebied eens per tien jaar. Dat is ... dat komt er in feite uit. Wat heeft het nou voor consequenties, want als je nou naar deze normering kijkt dan kan je dat door vertalen naar hoe hoog moet dan de kering zijn. Als deze kering een waterstand van eens in de tien jaar moet tegenhouden, wat betekent dat dan? En is die waterstand dan lager, gelijk of veel hoger dan de huidige waakhoopte? En we noemen dat ook nog wel leggerhoopte. Wat daar uitkomt is dat in 55 procent van de gevallen is deze toetshoopte, dus die hoopte die we afleiden uit de normering, die is lager dan de huidige leggerhoopte. En dat is vooral in landelijk gebied. Vermoeden is dat we ... dat daar toch de waakhoopte wat hoger is, en mogelijk komt dat ook omdat we inmiddels steeds beter peilen in de vingers hebben; steeds beter kunnen beheersen. In 23 procent van de gevallen is het lood om het ijzer, zijn toetshoopte en leggerhoopte ongeveer gelijk, en in 23 procent van de gevallen is die toetshoopte veel hoger dan de leggerhoopte, en dat is nou juist in glastuinbouw en stedelijk gebied. Juist in die verharde gebieden is die peilstijging vrij hoog: 40, 50, 60, 70 centimeter. En dat is gewoon ten opzichte van de huidige waakhoopte is dat te weinig. En dus zeg je daar: dan zouden we eigenlijk die keringen moeten verhogen. Dat levert dan het volgende plaatje op: wat wordt dan de opgave? Als je zou kijken 'hoe liggen de huidige keringen ten opzichte van de leggerhoopte', dan constateren we dat bruto 67 kilometer te laag is. Als we dat vertalen naar wat we werkelijk gaan opknappen, dan nemen we allerlei aanpalende delen mee; dan komen we op ongeveer 106 kilometer van de 170 kilometer die te laag ligt. Als we uitgaan van de voorgestelde toetshoopte, dan wordt dat verhaal veel beter of min... dan hoeven we minder op te knappen op korte termijn. Dan praten we dus over netto maar 62 kilometer, waarvan een groot deel de kades zijn, die ... waarvan we in feite zeggen: die zouden wat hoger moeten worden dan ze nu zijn, dan nu volgens de leggerhoopte ze zouden moeten zijn. Dat betekent in feite dat we kunnen roe... zeggen dat als we op basis van de toetshoopte de zaak uitlijnen, dan hebben we een kleinere opgave op korte termijn. Op basis ... op basis daarvan hebben we eigenlijk een advies aan de VV, want het lijkt ons een verstandig idee om de polderkades te gaan normeren, omdat je daarmee helder krijgt waar je risico's loopt en je dat ook kan benoemen, en dus minder risico's gaat lopen omdat je een aantal kades gaat verhogen. Ik heb nu een kans om integraal af te wegen, want de manier waarop het nu wordt genormeerd dat hangt heel erg samen met peilstijgingen binnen wateroverlast, en nu kan je dus maatregelen ook gaan afwegen: waar neem ik mijn maatregel? Neem ik mijn maatregel in het watersysteem of neem ik de maatregel op de polderkade, of maak ik daar een combinatie van? Omdat je dan kan kijken: wat is het goedkoopst; wat is het handigst? De andere adviespunt is dat het verstandig lijkt om de legger aan te passen, met name om de legger aan te passen waar de toetshoopte hoger is dan de huidige leggerhoopte, en in feite is dat conform wat er gebeurd is in 2016, 15, 16 rondom regionaal. Daar is ook op de plekken waar de toetshoopte hoger was dan de leggerhoopte is de legger aangepast, en is de toetshoopte... is de leggerhoopte omhooggegaan. En het andere adviespunt is om deze normering van polderkades te gaan vastleggen. Vastleggen voor de langere termijn, en daarom is het voorstel om dat in de verordening, de waterverordening van Delfland, vast te leggen. Want dan kan je in feite de normkaart neerleggen en uitspraak doen over de

periode, en het voorstel is 12 jaar. Net zoals bij regionaal en primair, maar dan weet je gewoon dat om de 12 jaar in feite al je polderkades worden getoetst; wordt gekeken of ze nog steeds in orde zijn, en daar dus ook rapportage over komt. Dus dat we dat inderdaad ook iedere keer kunnen voorleggen. Dit was het verhaal.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Ludikhuize voor uw heldere betoog, of heldere verhaal moet ik zeggen. Dan wilde ik eigenlijk beginnen met de eerste termijn, en dan wilde ik vandaag beginnen rechtsom. Dus wilde ik eigenlijk even kijken naar de fractie Ongebouwd, of ik een van jullie het woord mag geven. Mijnheer Van den Berg.

De Heer Van den Berg: Dank u wel voorzitter. Een heldere presentatie. Voor ons niet zoveel nieuws. Ik denk dat we een beetje praktisch met deze normeringen om moeten gaan. Als ik door het hele gebied van Delfland zeg maar mijn blik laat gaan, dan zijn deze polderkades, ja, dan zijn er een hele die ongeveer gelijkliggen met de omgeving, en ja, dat doet op zich niet zoveel pijn als peilverschil tussen die polders, is soms maar 10 of 12 centimeter. Dus daar moeten best ergens in calamiteiten staan dat de boezem doorbreekt in een polder en dat dan die polder ook weer gaat overstromen zeg maar naar de polder die ernaast ligt. En voor die tijd heb je eigenlijk ... doet het denk ik dat het meevalt. Er zijn een paar dingen waar het wel echt nodig is om er goed naar te kijken, en dat zijn de droogmakerijen, waarin we gewoon heel veel peilverschil hebben. Een heel mooi voorbeeld is de Woudse droogmakerij. Die ligt ongeveer wel, nou ik denk zowat 2 meter lager als de Woudse polder. Allemaal glastuinbouw. Als daar echt vanuit de Woudse polder, als die ... als dat ... die polderkade doorbreekt, dan heb je dan wel een probleem. En dat zijn een beetje de ... hoe ik ernaar kijk zeg maar door de fractie. Dat we zeggen van: nou, een heleboel plaatsen waarin heel weinig peilverschil is, daar zal niet veel hoeven te gebeuren, maar juist in die specifieke gevallen daar moeten we denk ik aandacht aan hebben.

De voorzitter: Dank u wel, nog een verzoek aan mijnheer Ludikhuize of hij zijn microfoon zou willen uitzetten. Dank u wel. Mijnheer Roeten.

De heer Roeten: Voorzitter, dank u wel. Wat ChristenUnie-SGP vindt het ook een helder verhaal wat we gehoord hebben en wat we hebben kunnen lezen. We vinden wel dat er een, ja, een wat duidelijkere relatie moet komen met de normen van wateroverlast zeg maar. Dat is volgens mij ook al even genoemd, dus daar moeten we even goed naar kijken; hoe we dat vormgeven en hoe we dat wegen. De polderkade dienen onder andere ter voorkoming dat het water van de ene polder naar de ander stromen. Dat kan ook zijn als gevolg van een doorbraak van een boezemkade. Dus ja, dat is ook wel even een aspect van wat zijn, ja, mogelijke effecten op andere regionale, of andere keringen. Dus dat is ook even een aspect wat meegewogen moet worden. Dan is nog even de vraag die wij neerleggen of de normen voor regionale waterkeringen mogelijk als uitgangspunt moeten worden genomen; of in ieder geval moeten worden meegewogen om de nieuwe normen voor de kader ... voor de polderkade vast te stellen. De huidige voorschriften, en dat hebben we volgens mij ook gehoord in de presentatie, die zijn sterk gerelateerd aan de peilbeheer en aan de leggerbeheer. De kruin van de polderkade die moet ten minste 60 centimeter boven het witte peil worden gehouden; dat is even wat wij hebben begrepen. Als polderkaden bijvoorbeeld een groot gebied moeten beschermen, ja, dan is de vraag even: moet je dan niet zo'n polderkade gaan opwaarderen naar regionale kering? Nou ligt die bevoegdheid wel aan de provincie, maar goed, het zou kunnen zijn dat je zegt van: Nou, het gebied beschouwend zou je kunnen denken om een polderkade op te gaan waarderen naar regionale kering, omdat die misschien een groter gebied moet gaan beschermen. Dat was even in het kort de inbreng en de input vanuit de ChristenUnie-SGP. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik naar de fractie van 50PLUS, wie ik het woord mag geven. Mijnheer De Keijzer.

De heer De Keijzer: Dank voorzitter. Ik vond het een goede presentatie; dank daarvoor. Normeringen als zodanig is goed. We hebben de huidige normen zoals die nu zijn, die zijn dus op de een of andere manier verouderd, of die zijn ... die leiden tot problemen. Als die ... als we dit zo invoeren creëren we dan niet een nieuw probleem? Er wordt zoveel gebouwd in deze regio. Houden we rekening met ontwikkelingen van dat soort kaliber? We hebben het laatst gehad over de Erasmusvaart. Dat soort ontwikkelingen worden die ook meegenomen in dit soort gevallen? En voorzitter, u noemt, ten minste ik zie hier staan: periode van 12 jaar. Is dat gebruikelijk om 12 jaar aan te houden voor dit soort dingen? Dat was hem.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Dank u wel voorzitter. Dank voor de presentatie; gewoon duidelijk en helder. Ik heb op het punt van de normering bepalen, als het gaat om maatwerk ben ik heel erg benieuwd op welke manier er ... omdat er ook aan allerlei andere zeg maar zaken erbij spelen, op welke manier zeg maar met de gemeente of met andere overheden wordt gewerkt, hoe dat zeg maar met elkaar verhoudt. Daar zou ik ook meer over willen horen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Simon.

De heer Simon: Dank u wel voorzitter. Ik heb geluk gehad dat ik gister een hele mooie presentatie heb gehad over wateroverlast. Ik denk dat de mede... heel veel mensen die hier zitten dat ook hebben ... het is wel heel frappant dat het de normering uiteindelijk naar dezelfde kanten wijst. Of in ieder geval gelukkig dat het allemaal naar dezelfde kanten wijst. De Partij voor de Dieren is, ja, die ziet deze normering als een logische stap. Het was een helder verhaal; niet heel veel aan toe te voegen. Maatwerk blijft altijd geboden. Wel ... we zijn wel benieuwd naar de complexere situaties in stedelijk gebied, want daar neigt het naartoe, dat daar die normering toch vaak niet klopt, en dat betekent toch, nou ja, als je kijkt naar het volgende punt over buitengewoon onderhoud en complexe keringen, nou ja, dan gaat toch best wel veel moeite, geld en veel samenwerking in zitten. Dus ik ben benieuwd of daar ook al heel goed een plan van aanpak is.

De voorzitter: Dank u wel. Dan mevrouw Jans

Mevrouw Jans: Dank u wel voorzitter. De Algemene Waterschap Partij geeft complimenten voor de presentatie; hij is kort, compact en krachtig. We hebben een paar opmerkingen dan wel aanvullingen. Ten eerste denken wij dat de normering van de polderkade en het vastleggen in de legger, dit is even een checkvraag hè. Klopt het dat dit bijvoorbeeld als onderdeel van de watervisie ingebracht kan worden als toetskader voor de omgevingsvisie. De omgevingsplannen, zodat de positie van Delfland hun kerntaak beschermd en gemakkelijker maakt. Er is aangegeven dat de toetshoogte hoger is dan de huidige leggerhoogte of de waakhoogte, en dat dat met name het geval is in stedelijk gebied, dan wel glastuin ... glasbouw ... glastuinbouwgebied. En wij denken dat dat ook meteen de duurste meters zijn, dus we vragen ons af: hoe gaat dit verder gestalte krijgen? Want ja, dit leidt gewoon tot een investeringsprogramma. En tot slot voor nu: er wordt voorgesteld om het vast te leggen in de verordening van voor een periode van 12 jaar, en hoe staat dat in verhouding zeg maar tot het herijken van de normen voor de regionale en de primaire keringen? En een checkvraag: verdient het niet de voorkeur om die periodes, of de geldigheid van die normen, om die parallel te maken zodat ze zeg maar gelijktijdig herzien worden of in samenhang herzien worden, omdat dan ook als het ware het hele gebied een bepaald beschermingsniveau krijgt. Tot zover, dank u wel voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik naar de fractie van Water Natuurlijk. Naar mijnheer Van der Burg.

De heer Van der Burg: Alstublieft. Voorzitter, ook vanuit onze kant, vanuit Water Natuurlijk dank voor de presentatie, willen we vragen: wordt hier bedoeld vooral de hoogtenormering, toetshoogte, toetshoogte in relatie tot de legger? Wij kunnen ons ook voorstellen dat er gekeken wordt naar de visie-eigenschappen van de kades en van de dijken. Zijn het veendijken, zijn het kleidijken? Welk sediment wat... en hoe ... laten we zeggen: hoe vinden risico plaats op basis van die visies eigenschappen? En we kunnen ons ook voorstellen dat in de normering hè, want waar waarderen we dan op; kades, polderkades zijn ook hele gezichtsbepalende elementen. Structuren, dat dat op een zo natuurvriendelijke manier aangelegd wordt. Dus dat niet alleen kunstwerken bevat, maar zeker ook natuurvriendelijke, heldere kijk op ecologie en inrichting van watergangen, en niet alleen op aangebrachte kunstwerken. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Verhagen.

De heer Verhagen: Ja, voorzitter, dank u wel. Ja, dank voor de presentatie ook. Een vraag die bij mij naar bovenkwam was: hoe groot is de urgentie? Weten wij als Delfland waar de urgente gebieden, de urgente plekken zich bevinden? En zo ja, kunnen we een prioritering aanbrengen in de tijd? Dus daar zal ik wel behoefte aan hebben om daar wat over te horen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Jansen.

De heer Jansen: Ja, ook vanuit mijn kant complimenten en dank voor de heldere presentatie. Ik denk dat het hartstikke goed is om inderdaad nu de normering eigenlijk vast te stellen, en dat dat gewoon helder is. Ik vroeg me even af inderdaad welke risico's ... risico is kans maal gevolg ... waar jullie vanuit zijn gegaan; is dat hetzelfde risico als voor de regionale keringen? We beseffen ... we moeten ook wel beseffen dat op heel veel polderkades die zijn, nou ja, die dus inderdaad in die laagste normering vallen, en ja dat die in feite dat we daar niets aan doen, maar dat we die ook zelfs nog kunnen zouden verlagen of zouden kunnen verzwakken. Ik denk dat dat niet ... dat dat niet de bedoeling is. Dus ik vroeg me even af: waarom zou je niet gewoon die overschrijdingskansen van eens in de tien jaar gewoon, ja, kunnen schrappen? Zou dat niet gewoon eens naar dertig jaar gaan? Ook omdat ik verwacht dat als je dat nu verlaagt, dat je daarmee ook de gebruikers van het gebied erachter, ja, onnodig eigenlijk een groter risico geeft op natte voeten. Hoewel dat wel, ja, gewoon wel natuurlijk vast is gelegd in het totaalrisico wat je hebt. Maar goed, je hebt wel kans op schade eventueel, en schadeclaims vanuit die gebruikers. Ik vroeg me ook inderdaad af: de toetsing is nu vooral op hoogte, maar toetsing kan ook bijvoorbeeld afschuiving zijn, piping, macrostabiliteit, microstabiliteit. Neemt u dat ook allemaal mee, of blijft het alleen op de hoogte, zoals dat eigenlijk gebruikelijk is bij die ... bij de meest simpele kaders in een poldergebied. En ik had nog een laatste vraag, dat is: uw laatste kaartje bij de voorstelling voor de normering, daar heeft u goed de, nou ja alle kades laten zien, behalve dan dat bebouwd gebied er volgens mij overheen is geplakt. Dus een aantal kades verdwijnen volgens mij onder die ... onder die dingen. Dus misschien moet u even kijken of dat wel alle kades zijn die daar, ja, getoond worden. Dat waren mijn vragen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Kiela.

De heer Kiela: Dank u wel voorzitter. Ook van onze kant: bedankt voor deze heldere presentatie. Ik heb ook nog een paar vraagjes. Mijn eerste vraagje: zijn ... is Delfland de enige waterschap die dit normeert, en als dat niet zo is, hoe werken we dan samen met andere waterschappen? Verder is het zo bij mijn weten dat de normering van de primaire keringen in 2023 wordt herzien. Betekent dat dan dat de doorwerking daarvan, bijvoorbeeld van de overschrijdingskansen en zo, ook weer leidt tot nieuwe normering voor de polderkades? En dan hebben we dus geen periode van 12 jaar, maar van 3 jaar. En het laatste wat ik wel nieuwsgierig naar ben, dat is de barrièrewerking in de stedelijke risico's. Ik moet er niet aan denken dat we de Tandhofkade een

meter op zouden hogen, want dat is dus stedenbouwkundig en ruimtelijk onwenselijk. Misschien waterveiligheid, voor waterveiligheid kan het wel, maar je krijgt daar natuurlijk conflicten. Dus ik weet niet ... is daar al over nagedacht hoe we daarmee om zouden kunnen gaan? Ongetwijfeld, overigens.

De voorzitter: Dank u wel. Dan gaan we voor de beantwoording naar mijnheer Ouwendijk, tenzij u nog even wil overleggen met de ambtelijke vertegenwoordiging. Of is dat niet nodig?

De heer Ouwendijk: Ik denk dat er een belangrijk aantal technische vragen in zitten ...

De voorzitter: Uw microfoon.

De heer Ouwendijk: Is het geluid ... mijnheer de voorzitter, ik denk dat er een aantal technische vragen in zitten die beter rechtstreeks door mijnheer Ludikhuize beantwoord kunnen worden, en ik heb meegeschreven, als er dan nog vragen overblijven dan zal ik die beantwoorden.

De voorzitter: Dank u wel. Dan geef ik nu het woord aan mijnheer Ludikhuize.

De heer Ludikhuize: Wat is het handigst? Dat ik gewoon de vragen van boven naar beneden doorloop?

De voorzitter: Wat mij betreft wel.

De heer Ludikhuize: Mijnheer Van den Berg heeft het over dat er heel veel polderkades zijn met een groot peilverschil; dat klopt. Wat er de afgelopen jaren wel gebeurt, is dat polderkades met zeer grote peilverschillen die enorme ... die grote risico's hebben, die zijn allemaal ... die zijn in feite regionaal geworden. Die zijn dus ... dat is drie jaar geleden gebeurd; vier jaar geleden zijn die polderkades opgewaardeerd naar regionale keringen. En dat ... dan praten we ongeveer 50 kilometer. Dat zijn niks polderkades waar het risico zo groot was geacht dat er is gezegd: nee, die gaan we opwaarderen naar een regionaal, en daar heeft de provincie dus ook in toegestemd. Er zijn dus ook polderkades met heel weinig peilverschil, maar ze zijn wel, die polderkades liggen er wel om het ene peil vak van het andere te scheiden; anders dan een peilgrens is dit dus gewoon een kering die dus ook aan bepaalde eisen moet voldoen. En het is ... wat je moet voorkomen is dat je het ook als compartimenteringskering zou kunnen gaan gebruiken voor het doorbraken van regionale keringen, want daar liggen ze er niet voor. Als we dat willen dan zouden ze in veel gevallen veel hoger moeten worden, want nu kun... scheiden ze gewoon peilen tussen twee polders, bijvoorbeeld min 230 naar min 320. Maar als je ook dat op regionaal ... als je zou willen compartimenteren, dan moet je de kering veel hoger maken en dan ga je op bepaalde plekken ga je inderdaad hele rare, ten minste, dan krijg je inderdaad polderkades die een meter of nog veel meer hoger moeten worden, dus die combinatie is heel lastig te maken. Mijnheer Roeten gaf aan: er is inderdaad een duidelijke relatie met wateroverlast, en dat heb ik ook proberen helder te maken, dat wateroverlast in heel veel gevallen ook bepalend is voor de hoogte van de kering, en die relatie is gewoon gelegd, en vaak is die relatie veel harder dan de economische schade, omdat bij het afleiden van de norm van wateroverlast is vaak niet gekeken naar de economische schade, maar vaak vooral naar ongemak voor de bevolking, dus daar is een heel andere afweging gemaakt. En het opwaarderen van polderkades naar regionaal, dat is ... daar hebben we met de provincie ook over gehad. De provincie heeft gezegd: in principe willen we de polderkades die er nu nog zijn willen we eigenlijk niet meer opwaarderen. De schade die daarbij ... die daar ... die we daar ... die daar komt als die polderkades zullen doorbreken is in geen verhouding tot de schade die optreedt bij regionale keringen, en er is ook geen regionaal belang meer. Het is lokaal belang geworden, en dan vinden we ook dat het bij het waterschap hoort. En om u een indruk te geven: als alle regionale keringen in een keer zouden doorbreken, dan praten we over een schade van 10 miljard. Als

alle polderkades in een keer zouden doorbreken dan zouden we over een berekend risico van 500 miljoen. Dat wil zeggen: daar zit dus een factor 20 tussen, en dat geeft ook even aan dat het economisch ... dat wat er aan economische activiteiten achter polderkades ligt veel kleiner is dan wat er achter regionale keringen ligt. Mijnheer De Keijzer had het over de veroudering van de huidige normen, nou inderdaad, bij de huidige norm of de huidige waakhoogte is gebaseerd op de historie, en daar zijn dus allerlei nieuwe ontwikkelingen nooit in meegenomen. Belangrijke nevenontwikkelingen zijn natuurlijk dat we enorm verstedelijkt zijn, enorm verglaast, en dus enorm verhard. En daarnaast hebben we nog een probleem dat het steeds harder gaat regenen. Dus in feite de randvoorwaarden zijn veranderd, waardoor we steeds meer water krijgen, en dus ook de peilstijging steeds verder oploopt, zeker in verhard gebied. En inderdaad, als je in stedelijk of glastuinbouwgebied gaat roepen dat je kering in feite omhoog moet, dan geeft dat in een aantal gebieden echt wel problemen, omdat het gewoon lastig is om het in te passen. Maar in feite heb je hier een ... dan kan je gaan praten over wat is dan ... dan kan je wel op een gegeven moment afwegen: hoe gaan we het doen. En kan je wel een afweging maken; hoe gaan we dit nou inpassen en ... want we weten dat dit kan voorkomen. Dus dan staat het in ieder geval op de agenda, en kan je kijken wat er mogelijk is, want ook in stedelijk gebied kan je heel veel bereiken vanuit wat gemeente kan doen, wat bewoners kunnen doen. En in het glastuinbouwgebied kan je dus ook weer ... kunnen we ook heel veel bereiken met de glastuinbouw, dus dan daarmee het probleem oplossen. Volgens mij heb ik dan ook het maatwerk, wat mevrouw Örgü aangaf. Dat speelt bijvoorbeeld bij verschillen in waterkwaliteit, ligt vooral de actie in eerste instantie bij de gemeente om ervoor te zorgen dat wijken gescheiden worden gerioleerd. Daarmee is het probleem dat de waterkwaliteit verslechtert bij wateroverlast is daarmee weg, en dat is ook iets wat we willen aandragen richting de gemeente, omdat dat dan ook een ander probleem voor ons oplost. Niet alleen waterkwaliteitsprobleem, maar ook een probleem rondom de keringen. Nou, dat is dus ... dus daar ... en in principe hebben we ook met deze overheden al gesprekken gehad over hoe we het willen doen met de polderkades; hoe we dat willen normeren en waarom we dit willen. En de gemeentes vinden dit een uitermate helder verhaal, en die begrijpen het ook omdat ze ook wateroverlast – dat verhaal is al heel lang bij ze gebracht, en dat verhaal begrijpen ze, en omdat we nu met hetzelfde verhaal komen, ook weer met die peilstijgingen, en dat we door vertalen naar die kering, is dat een heel begrijpelijk verhaal voor ze, en begrijpen ze ook wat we willen en waarom. En hebben ze dan zoiets van: oké, dan kom je dus niet meer met het moet 50 centimeter zijn, of het moet 60 centimeter zijn en daarna weet je niet waarom. Nee, nu heb ik een verhaal: het moet daar 30 zijn en daar moet het 40 zijn en daar moet het 60 zijn, en dit is het verhaal dat erachter ligt. Mijnheer Simon had het over complexe situaties in stedelijk gebied. Ja, die hebben we, en we we... we kunnen ze dus ook zo al aanwijzen, want de Tandhofkade dat is zo'n kade die in feite te laag is, waar we ook weten dat er heel veel bomen op staan en dat de gemeente al heeft gezegd van: joe hoe, die gaan er niet zomaar af, want als die veel hoger moet worden dan moeten misschien die bomen eraf; nou dat willen we niet. Ze weten dat we hiermee ook ... dat dit van beide kanten wat gaat vergen. Even kijken ... dat heb ik gehad ... stedelijk ... het ... in feite wat mevrouw Jansen zei over stedelijk gebied en de toetshoogte, dat als we daar omhooggaan dat het juist de duurste meters zijn; dat klopt. Dat zijn ook de duurste meters, maar daar zit ook het meeste risico, dus ja, daar zit het feit van ja, als hij overloopt dan hebben we daar ook ... dan komen daar ook de meeste kosten, dus als we dat willen beschermen, ja, dan zullen we iets moeten doen. Maar blijft het verhaal dat we nu een afweging kunnen maken: waar gaan we het oplossen? En ook de gemeente erin kunnen meetrokken, want nu hebben we een eenduidig verhaal. En even voor het vastleggen in de verordening; even ter verduidelijking: de periode van 12 jaar is de toetsperiode. We willen dus in feite iedere 12 jaar toetsen, net zoals regionaal; net zoals primair. Eens per elf jaar een toets waarin we vastleggen van oké, deze keringen zijn op orde en deze niet. Die moeten dus aangepakt worden. Deze kunnen we gewoon mee verder. Mijnheer Van der Burg had het over de visies eigenschappen. Wat ik niet verteld heb is dat we achter de schermen ook hebben gekeken naar stabiliteit. De stabiliteit van keringen. Daarbij hebben we zowel gekeken naar historisch onderzoek, naar de

jaarlijkse inspecties, maar ook naar de DSM-studie die in het verleden is gedaan om te kijken naar de effecten van de grondwaterverhoging op de keringen. Daarbij zijn ook naast regionale keringen zijn ook polderkades getoetst op stabiliteit, en toen bleek ... uit die studie bleek dat als polderkades voldoen aan de vorm zoals vast is gelegd in de legger, dan voldoen ze ook aan stabiliteit, en dat was voor ons voldoende om te zeggen: oké, als dat het geval is dan hoeven we dus alleen maar de hoogte en de vorm te toetsen, en als hij daaraan voldoet, dan is de polderkade voldoende hoog en voldoende stabiel. En bij die vorm wordt rekening gehouden met de ondergrond. Dat betekent dat veenkades hebben veel flauwere talud dan kleikades, dus in feite is de ondergrond meegenomen. Mijnheer Verhagen had het over de urgentie, en in principe bepalen we nu ook ... zijn we ook gewoon bezig om die urgentie te bepalen, want we willen gewoon bij de regionale keringen bepalen op basis van het risico de urgentie, en in feite willen we dat bij polderkades ook op dezelfde manier, zodat je in feite ze naast elkaar kan houden en kan zeggen van: Deze regionale kering die heeft die urgentie; deze polderkade heeft die urgentie, en dat betekent dus in een aantal gevallen dat polderkades dus ook eerder gaan dan regionale keringen, omdat die gewoon meer urgentie hebben. Dus die urgentie, en dat is gewoon nu met deze methode kunnen we dat heel eenvoudig implementeren. Mijnheer Janssen had het over de risico's. Bij regionale keringen, de normering daarvan is volledig op economische schade gebaseerd, en in feite hebben polderkades exact dezelfde lijn gebruikt – de zogenaamde ipolijn – en die hebben we ook gewoon toegepast, en dan zie je dus dat eigenlijk economische schade bij polderkades niet maatgevend is. Het is dus altijd de normering voor wateroverlast die maatgevend is, en dat is, ja, dat is ... erf... onderaan zie je dat, maar het is wel handig om dat te weten, omdat het wel aangeeft van dat we wel de lijn volgen van de regionale kering, maar dat blijkt gewoon dat je dus een ander beleidsstuk nodig hebt om toch een redelijke overschrijdingskans te krijgen, iets wat acceptabel is. Wacht ... dat heb ik al gehad. In ... er was ook nog een vraag over of je dan niet omhoog moest van een op tien naar een op dertig jaar. Daar hebben we naar gekeken, maar dat levert meer kosten op, en het ... de risicoverlaging is eigenlijk marginaal, dus dan hebben we zoiets van: ja, dat is een afweging waar, ja ... dit is zoals het is. Even ... we hebben dus gewoon gekeken wat ... de risicoverlaging als je de toetshoogte in stedelijke gebieden en de glastuinbouwgebieden, als je daar de toetshoogte verhoogt. Of de toetshoogte is daar ... moet je daar, sorry, de toetshoogte is daar hoger dan de leggerhoogte. Die aanpassing levert een risicoreductie van factor 10 op. Dat heeft effect, maar als je van een tiende naar een dertigste gaat, dan zie je dat dat in feite marginaal doorwerkt, omdat de economische schade in die agrarische gebieden erg laag is.

De heer Janssen: Wat ik ... mijn vraag was eigenlijk ...

De voorzitter: Mijnheer Janssen, ik begrijp dat u een vraag heeft.

De heer Janssen: Ja, dank u wel voorzitter. Mijn vraag was eigenlijk ... je hebt nu een aantal polderkades die in feite te hoog zijn, die dus een ... volgens de norm. Kun je dan niet gewoon kijken, daar waar die polderkades al een hogere, ja hogere norm al nu hebben, of eigenlijk steviger zijn dan volgens het voorgestelde norm. Kunnen we dan niet gewoon een norm daar gewoon handhaven, of ten minste, zodat je daar niets voor hoeft te doen, maar zodat je in ieder geval wel de veiligheid die er nu al is, dat je die handhaaft. Dat wat mijn vraag.

De voorzitter: Ja.

De heer Janssen: Dus zonder extra uitgaven of investeringen.

De voorzitter: Zonder extra uitgaven, ja.

De heer Ludikhuizen: Het is een keuze. De normering zoals we ... zoals ik die vandaag heb uitgelegd, die hebben we ook voorgelegd aan de waterschappen in West Nederland, en aan de STOWA, en die waren ... in feite kwam dezelfde reactie als van u: helder verhaal; duidelijk wat je doet. Als je het wil doen, gewoon doorgaan. Een aantal waterschappen ... onze buurwaterschappen die gaan hier niet in mee, want die hebben geen polderkades. Rijnland heeft vrijwel al zijn kades in het regionaal programma gezet, en die lopen dus gewoon mee met de regionale normering. En Schieland gaf aan dat ze eigenlijk alleen maar droge polderkades hebben, en geen polderkades met water er tegenaan. Dus we hebben gekeken: zijn er andere waterschappen die mee willen op dit moment? Dat is in feite de conclusie is nee, maar zowel de waterschappen als de STOWA zeggen: prima, duidelijke methode; helder uitgelegd. Wij zien geen problemen. Ik heb het ook teruggelegd bij de provincie om even te vragen van: past dit nou in jullie beleid, want als dat niet past dan moet je dat nu zeggen, en ook daar kwam geen opmerking vandaan. Ik kan me niet ... ik kan niet helemaal de normering primair in 2023 herzien. Bij mijn weten ... er zijn ... er wordt nagedacht om de normering van de regionale keringen te herzien. Primair is al herzien. In de huidige toetsgronden is een andere systematiek gevolgd dan in de vorige, en er wordt ook gedacht over een nieuwe systematiek voor regionale keringen die dan in de volgende toetszone, en dat zou dus betekenen, de toetszone die uiteindelijk dan in 2036 klaar te zijn, om daar een nieuwe norm... een nieuwe aanpak in te volgen, maar dat is nog niet helemaal duidelijk. En in principe zijn we als Delfland vrij om onze polderkades te normeren, omdat er geen reg... de provincie schrijft in dit geval niks voor. Die schrijft alleen ... in feite zeggen ze alleen maar: Je moet je aan huidig beleid houden. Nou, dat hebben we zoveel mogelijk ook gedaan. Volgens mij heb ik ze nu allemaal gehad.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik even naar mijnheer Ouwendijk, of hij wellicht nog een aanvulling heeft op de uitgebreide beantwoording.

De heer Ouwendijk: Bijna niet een vraag mijnheer de voorzitter, nee, ik heb geen aanvullingen. Ik heb mee zitten schrijven; meegeschreven. Volgens mij zijn alle vragen beantwoord.

De voorzitter: Dank u wel. Dan ga ik even de commissie rond of er behoefte is aan een tweede termijn.

De heer Ouwendijk: Mevrouw Jans.

De voorzitter: ik wou eigenlijk gewoon ... dank u wel mijnheer Ouwendijk. Ik wil eigenlijk tweede termijn dezelfde ronde maken.

De heer Ouwendijk: Excuses.

De voorzitter: De voorzitters ... heel goed. Dat moeten ze maar wissen. Dan wou ik graag uit... ik zie dat er ruim animo is voor een tweede termijn, wederom over rechts. Mijnheer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Dank je wel voorzitter. Ook dank voor de beantwoording. Er rest mij nog een kleine vraag. De ... waar wij in ons werkgebied aan de buurwaterschappen grenzen is in dit dossier wordt er ook contact opgenomen met de buurwaterschappen waarin polders, die gewoon tegen elkaar aan kunnen liggen, of de buurwaterschappen daar dezelfde ideeën en gedachten over hebben als dat wij hebben. Dus dat is Rijnland, Krimpenwaard Schieland en Hollandse Delta. Dank je.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Roeten.

De heer Roeten: Voorzitter, dank u wel. Dank voor de antwoorden op de vragen. Ik heb nog wel eventjes een wat aanvullende vraag zo hier en daar. De vraag was even ... de normeringen worden weer opgenomen in de waterschap verordening. Nu blijkt eigenlijk dat niet primaire keringen eigenlijk een niet exclusieve bevoegdheid van de provinciale staten zijn. Nu begreep ik wel dat de vraag is neergelegd bij de provincie, en dat erop zich reactie kwam van het is geen probleem als jullie het zo vorm willen geven. De vraag is even: is dat een formele reactie geweest van de provincie, en staat het op schrift zoiets, of is dat gewoon een e-mailtje wat even op en neer gaat? Dat is eventjes mijn zoektocht van hoe formeel is zoiets dan gesteld, uw vraag, en hoe formeel krijg je daarop een antwoord. Dank je wel.

De voorzitter: Ja, dank je wel. Mijnheer De Keijzer.

De heer De Keijzer: Dank voorzitter, en ook dank voor de beantwoording van de vragen. We hebben nog twee vragen: vastgesteld, als dit vastgesteld gaat worden, in hoeverre heeft de gemeente dan de vrijheid om te zeggen van: ja, we gaan er niet aan voldoen. Ik hoorde hem net zeggen dat de boom nog gerooid zouden moeten worden. Als dat het geval is, ja, dan gaan we dat niet doen. In hoeverre is die vrijheid voor de gemeente? De tweede vraag is met betrekking tot de financiën. Het gaat nogal wat kosten denk ik, alles bij elkaar, en ik hoor dan graag van de wethouder ... wou ik zeggen ... hoogheemraad, of daar rekening mee gehouden is.

De voorzitter: Dank u wel, en mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Ja, dank u wel voorzitter. Ook bedankt voor de beantwoording. Het is in ieder geval duidelijk dat bij maatwerk de gemeenten heel erg betrokken worden. Ook wil ik graag weten of we met elke gemeente ook dezelfde afspraken financieel maken, en of daar verschillen in zitten.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Simon zie ik van nee schudden, en kijk ik naar mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Dank u wel voorzitter. Ik schrijf nu even op ... ik had in de eerste termijn een vraag gesteld over de relatie met de Omgevingswet, en een checkvraag was: helpt dit ons, Delfland, om onze uitgangspunten die we vast kunnen leggen ook in een watervisie, om die in te brengen in omgevingsvisies, zodat daar bij toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen rekening mee gehouden, en kaders en dergelijken al op de hoogte zijn of gebracht worden. Eerdere sprekers hebben ook al gezegd van: ja, dit gaat wel financiële consequenties hebben, dus ik verwacht dat er in de Kadernota dat die sowieso meegenomen gaan worden, en ik vraag me ook even af of er ... de Hoogheemraad een uitspraak zou kunnen doen over de consequenties, de eventuele consequenties voor de tarieven, want onze uitgaven die gaan wel redelijk stijgen. En verder Ja, een aantal kaders dat zijn gemeentelijke kaders. Al eerder is gevraagd van: in hoeverre heeft een gemeente hier vrijheden in; kunnen ze belemmeringen hebben? Maar in die zin, in hoeverre kunnen wij dit ook opleggen aan gemeentes om hun werkzaamheden uit te voeren? Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van der Burg.

De heer Van der Burg: Voorzitter, even over de grafiek, er staat 'opgave wordt minder' en onze vraag is daarover van: verschuift het risico van kwantitatief naar kwalitatief? Dus op een gegeven moment ... hij voldoet conform de legger ... of laten we zeggen: hij moet voldoen aan de voorgestelde toetshoogte. Dan worden de kilometers minder zeg maar, maar je gaat al snel hogere risico's in stedelijk gebied krijgen.

Mevrouw Jans: Minder en duurder.

De heer Van den Burg: Minder en duurder, ja dat is de consequentie daarvan. Dus het is minder kilometer, maar wel veel duurder, dus wat precies dan de balans daartussen is, dat geeft deze grafiek niet zo goed weer.

De voorzitter: Dank u wel. kijk ik naar mijnheer Verhagen. Ik zie hem nee schudden. Mijnheer Janssen? Nee. Mijnheer Kiela? Ook niet. Dan ga ik wederom voor de beantwoording naar mijnheer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Ja, dank u wel mijnheer de voorzitter. Er zaten ook een paar technische vragen tussen. Daar zal hoop ik wel antwoord op komen. Ik wil toch wel even reageren over het algemeen, het verhaal met betrekking tot de kosten en tarieven, die opmerking die ook gemaakt is. In de presentatie was te zien dat de inspanning voor Delfland bij deze nieuwe normering vermindert. Dat betekent dus ook dat dat leidt tot een niet per definitie tot een lager kostenniveau, maar wel tot een ander getemporiseerd investeringsniveau. Er zit een voordeel in omdat het aantal kilometers minder is. Dat is natuurlijk wel duidelijk. Dus dat wou ik daar toch wel even over zeggen. Hoe het formeel zit met de kades met betrekking tot gemeente, volgens mij zijn er kades, maar dat kan hoop ik wel even aangevuld worden, en die gemeentelijk eigendom zijn. Maar het zullen er niet te veel zijn. Met betrekking tot de vraag van mevrouw Jans over de omgevingsvisie, ja, wij gaan deze nieuwe gegevens natuurlijk inbrengen in onze watervisie. Dat zal een aanpassing uiteindelijk van de watervisie opleveren op moment dat de verordening is aangepast. En dat wordt dan ook op die manier bij de gemeente gebracht om op te nemen in de omgevingsvisie. Dus het antwoord daarop is bevestigend. En volgens mij heb ik de vraag van mijnheer Van der Burg met betrekking tot minder kilometers en kosten zo ook beantwoord. Dus, mijnheer de voorzitter, nog een vraag die voor mij even open blijft staan is van de relatie met de gemeente met betrekking tot opdrachten die daar eventueel ruimtelijk uit voortvloeien.

De voorzitter: Dan kijk ik naar mijnheer Ludikhuize of we inderdaad daarvoor naar hem mogen kijken voor het antwoord op die vraag.

De heer Ouwendijk: En anders houden we die vraag even aan en dan komen we er later met een antwoord op hoe die verdeling precies zit, maar volgens mij is het wel duidelijk.

De voorzitter: Ik kijk even naar de achterste rij ... en ik zie dat mijnheer Roeten in de tussentijd nog een interruptie heeft.

De heer Roeten: Ik heb even een aanvullende vraag op het antwoord van mijnheer Ouwendijk. Het is een ... is het nou zeg maar financieel een eenmalige meevaller of is het een structurele meevaller? Dat is even aanvullend.

De heer Ouwendijk: Eenmalig.

De voorzitter: Mijnheer Ouwendijk, graag antwoord via de microfoon, ook voor het verslag.

De heer Ouwendijk: Mijnheer de voorzitter, op de vraag van mijnheer Roeten kan ik antwoorden dat dat voordeel eenmalig is.

De voorzitter: Dank u wel. Wederom het woord aan mijnheer Ludikhuize.

De heer Ludikhuize: In principe doet het eigendom van een kering is niet relevant. In principe zijn we als Delfland gewoon verantwoordelijk voor de waterveiligheid, en dat betekent in principe dat buitengewoon onderhoud gewoon onze kosten zijn. En soms kan je het delen met de gemeente omdat er een weg op ligt, en

kan je dus met de gemeente afspraken maken over jij moet de weg aanpassen, wij moeten de kering aanpassen, de kering moet omhoog, de weg moet opnieuw geasfalteerd worden. Laten we het samen doen en in een bestek, en dan kan je inderdaad, omdat je allebei iets moet kan dat tot minder kosten leiden, maar dat is het enige wat ik hier ... wat we met de gemeente kunnen en ook doen.

De voorzitter: Dank u wel. En dan zijn volgens mij alle vragen beantwoord... Nog niet. We hebben eigenlijk de tweede termijn al gehad, maar als het ter verduidelijking is dan kan het uiteraard. Ik zag mijnheer Van den Berg als eerst.

De heer Van den Berg: Dank je wel voorzitter, ik had gevraagd naar of er mede door onze buurwaterschappen zeg maar overleg gepleegd is waar wij polders aangrenzend aan elkaar raken.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Ludikhuize.

De heer Ludikhuize: Waar in feite op de grenzen tussen Delfland, Schieland en Delfland en Rijnland, zijn er zogenaamde landscheidingen, en die landscheidingen die hebben een bepaalde hoogte, en daar is overeenstemming over om dat beschermt het ene gebied tegen overstromingen vanuit het andere gebied, en dat is dus in feite om polders van het een ... van Delfland en van Schieland, of van Delfland en van Rijnland te scheiden, en dat is dan gewoon ... die zijn er nu, en ja, die handhaven ook.

De voorzitter: Dank u wel, en ik zag mijnheer Roeten ook nog met een vraag.

De heer Roeten: Voorzitter, dank u wel. Ik had een vraag gesteld over het verhaal rond de bevoegdheid van provinciale staten over de niet primaire waterkeringen. Ik begreep dat die vraag is voorgelegd aan de provincie, en mijn vraag was even: is dat een formeel antwoord geweest die op schrift staat?

De voorzitter: Dank u, mijnheer Ludikhuize daar een antwoord op heeft.

De heer Ludikhuize: Er is geen formele vraag aan de provincie gesteld. Er is ambtelijk overleg geweest over onze bevoegdheden op omtrent polderkades, en toen is door de provincie aangegeven op ambtelijk niveau, van dat is jullie bevoegdheid. Daar gaan wij niet over. Je moet wel voldoen aan ons beleid. Dus in principe zouden we ... maar dan moet ik overleggen ... zouden we een checkvraag kunnen stellen. Een formele checkvraag bij de provincie of als wij dit invoeren of er ... maar vanuit ambtelijk werd er gezien van ga vooral je gang, en eigenlijk is het niet aan ons; het is aan jullie. Dat werd er gezegd.

De voorzitter: Dank u wel ... en ...

De heer Roeten: Nou ja, het is een open deur denk ik. Het lijkt mij om dat even gewoon vast te leggen, zoiets. Ik zou dat gewoon vastleggen.

De voorzitter: Oké, even kijken voor de anderen die vragen die even naar mijnheer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Nee, er hoeft niet zoveel vastgelegd te worden. Dat is namelijk vastgelegd. Wij zijn als waterschap bevoegd ... bevoegd gezag, als ik het zo mag zeggen, voor de polderkades. En de provincie is van de regionale kaders, en het Rijk is dat in volgende ... de Waterschapswet voor de primaire keringen. Dus daar hoeft ook geen vraag gesteld over te worden, alleen in de overlegsituatie is er de vraag van 'zien jullie daar problemen mee?' en het antwoord is nee, maar dat heeft geen betrekking op de bevoegdheid. Wij zijn zelf

bevoegd om over de polderkades te gaan, en met wij moet ik eigenlijk zeggen: de verenigde vergadering is bevoegd over de polderkades.

De voorzitter: Dank u wel. Dan wil ik bij dezen agendapunt 4a afronden en doorgaan naar het volgende agendapunt, agendapunt 4b.

4.b. Programmakrediet waterveiligheid (presentatie/beeldvormend)

De voorzitter: Programmakrediet waterveiligheid. Wederom een presentatie ter beeldvorming. Ik wil overigens nog mijnheer Ludikhuize bedanken voor de heldere beantwoording en alle tijd. Wederom wou ik u vragen om dat we de presentatie luisteren en aanvullend een eerste en tweede termijn houden. En dan is nu het woord aan mijnheer Van der Werf.

De heer Van der Werf: Ga ik hem even opstarten. De tweede presentatie gaat over het krediet, nou, er waren net ook al wat vragen over de financiën als het gaat om de overige keringen. Eigenlijk is de presentatie van mijnheer Ludikhuize is expres voorafgaand aan deze presentatie gepland, want ja, de consequentie ervan die moet uiteindelijk gaan landen in een nieuw krediet voor het programma waterkeringen. Nou, we werken al langer met verzamelkredieten bij waterkeringen. Sinds 2011 hebben wij al verzamelkrediet voor de groene kaders. In 2013 zijn daar de complexe kaders en de kaders met wegen bijgekomen, en in 2016 hebben we dat een beetje gebundeld, en ja, eigenlijk leren we elke keer weer, want ja, wat je ziet is dat je allerlei trajecten tegenkomt die allemaal vermengd zijn, waar je wegen op kades ziet, waar je bij de tuinen van particulieren bezig bent en waar je ook nog wat groen tegenkomt. Maar waar je ook nog keuze hebt om eventueel te kiezen voor een kadeverbetering in plaats van een ophoging. Daar kom ik later in de presentatie wel even op terug met een paar voorbeelden. En ja, dat leidt allemaal tot een financieringsvraag. En de financieringsvraag die willen wij met de nieuwe verzamelkrediet willen wij die vorm gaan geven. Dus voor dit ... deze avond is dat we de kaders en de condities voor het nieuwe krediet met elkaar vaststellen, zodat we een bestuursvoorstel kunnen gaan voorleggen in de april commissie, en uiteindelijk in april VV voor besluitvorming. En dat is ook daadwerkelijk nodig, want wij hebben een krediet die in 2016 verstrekt is, maar daar zijn we aardig door het budget heen, in die zin dat we het geld grotendeels uitgegeven hebben of verplicht hebben in projecten. In projecten die nog uitgevoerd worden. Wij willen het nieuwe krediet voor alle keringen, ook voor de waterkering en constructies, en ook voor de kunstwerken laten gelden. Dat is anders dan we nu hebben, want we hebben nu twee kredieten. Een voor het verbeteren van keringen en een voor het buitengewoon onderhoud. Maar we hebben redenen om te zeggen van: ja, eigenlijk is het veel handiger om die samen te bundelen. Ook daar kom ik later met een voorbeeld van. Nou, ik gaf al aan: we hebben nu twee verzamelkredieten, en ja, wat je ziet is dat die verzamelkredieten heel erg goed werken. In 2016 hebben wij een nieuw verzamelkrediet gekregen, en langzaam is die productie steeds verder omhooggegaan als het gaat om kilometers kering wat we op orde kunnen brengen. Dat zie je hier in het linker diagram. Daar zie je dat we nu zo'n beetje 12 kilometer per jaar op orde kunnen brengen. Volgend jaar willen wij richting 14, 15 kilometer per jaar willen we gaan op orde gaan brengen. Bij het verbeteren, dat is een wat lastig krediet, omdat we enerzijds een aantal keringen hebben die nog verbeterd moet worden. Een deel daarvan zit in ons eigen pakket. Dat is 1,6 kilometer die inmiddels in 2019 uitgevoerd is. En tweede deel, 2,6 kilometer, dat zit samen met de N468 is het gezamenlijk project, en zal ergens, nou ja, 2022, 2023 waarschijnlijk op orde zijn. Daarnaast zitten daar ook sluizen en dergelijke in. Ja, die leveren op zich weinig kilometers op, maar wel veel geld. Dus daar zit daar de uitvoering in. Als je gaat kijken naar het verzamelkrediet ... wat je daarmee kan is dat je heel goed stuurt op urgentie en de kans op meeliften, en dat kwam net eigenlijk ook een beetje aan de orde bij de polderkades, ook daar zie je dat we urgente trajecten hebben en ook minder urgente trajecten. En door

te sturen op urgentie en ook de kansen die er zijn als het gaat om een gemeente die een weg oppakt, ja, kan je gewoon eigenlijk adaptief programmeren, en heel effectief de kering op hoogte brengen. Dat doen we ook volgens een treintjesmethode, en de treintjesmethode dat wil zeggen dat we de trajecten successievelijk naast elkaar laten rijden, maar ook binnen de trajecten passen we zo'n treintjesmethode toe. En de treintjesmethode wil zeggen dat je de verschillende stappen naast elkaar laat plaatsvinden. Dus het kan zijn dat je bij de ene buurman al bezig bent met uitvoering; bij de ander ben je nog aan het praten over de oplossingsrichting, als het gaat om bijvoorbeeld ophogingen tuin. En wat we ook hebben bereikt in al die jaren is dat we een hele goede balans hebben tussen voorbereiding van werken en de realisatie. Want je kan je volledig richten op realisatie, nou, dan zorg je dat je veel kilometers hebt, maar dat betekent dus dat je het jaar erop veel minder realisatie hebt; dan moet je weer voorbereiden. En nu hebben we geprobeerd om daar een heel duidelijke balans te hebben, zodat we een jaarvolume redelijk constant kunnen houden, en we proberen dat jaarvolume proberen we ongeveer op 10 tot 12 miljoen te houden. En dat lukt redelijk. Wat we ook gemerkt hebben is dat het soms onduidelijk is welk project onder welk verzamelkrediet valt, want we zijn bijvoorbeeld begonnen met een ophoogtraject, een BGO-traject, buitengewoon onderhoud. En toen kwamen we erachter dat eigenlijk de oplossingsrichting niet zozeer in het ophogen meer zat, omdat we dat nog maar eenmalig konden doen, dus moesten we kijken naar een andere oplossing, en dat betekent eigenlijk dat je met een kaderverbetering bezig bent, want de oplossing bestond eruit dat we een damwand gingen plaatsen aan de buitenkant aan de waterkant. Nou, dat is feitelijk een verbetering, dat is ook reden dat we zeggen van: we moeten naar een verzamelkrediet. Het idee is dat wij verzamelkrediet niet meer eindig maken, in die zin ... wij hebben nu een verzamelkrediet van 2016 tot en met 2020, en je merkt dat op moment dat je 2020 nadert, dan heb je heel veel geld heb je nog in verplichte projecten staan, en op moment dat je dan een tegenvaller hebt, of je wil nog een ander project opstarten, dan lukt dat niet. Wat wij nu willen doen is dat wij een krediet vaststellen, dat willen wij vaststellen in de ... voor een periode nu in april tot en met 2023 en dan jaarlijks bij de begroting een herijking van het krediet. Dan zijn de projecten die uitgevoerd zijn en al geactiveerd konden worden die zijn ervan af gegaan, vanaf de IP en krediet, en er komen dan nieuwe projecten bij die weer voorbereid worden en in uitvoering genomen worden. Dat is de ... dat is in principe wat wij nu voorstaan. En, ja, wat je ziet is dat je ... hier zie je die treintjes figuurlijk weergegeven. Je ziet dat sommige projecten die duren echt heel lang van start tot uitvoering. En sommige uitvoering duurt ook, ja, best lang. We hebben Berkel en Rodenrijs gedaan. Behoorlijk wat kilometers, en daar hebben we drie jaar werk gehad. Wat wij proberen te doen is de trajecten zo op te knippen dat je per jaar de trajecten die afgerond zijn ook gaat activeren, en dan haal je ze dus ook uit het krediet. En dan blijft het krediet blijft ook gewoon op een relatief laag niveau. Met het krediet willen wij sturen op kostenprestatie risico's. Dus eigenlijk de principes van assetmanagement, waarbij je dus ook heel duidelijk naar het risico kijkt wat je loopt als Delfland bij een te lage kering. Op het moment dat het risico laag is dan kan je best nog even wachten met het ophogen. Op moment dat het risico echt hoog is, ja, dan moet je echt hard aan de bak om uiteindelijk het project te maken. Wij verwachten, als wij nu gaan kijken naar de periode die voor ons ligt, dat wij in 2030 voor regionale keringen kunnen voldoen aan 95 procent op orde. Nou, dat is van de 437 kilometer zou er dan 5 procent niet op orde zijn. Dat is nog 21 kilometer. Ja, wat is dan niet op orde? Dat zijn de minst urgente delen. Dus dat zijn delen die bij wijze van spreken net onder de toetsnorm liggen. Dat kan een centimeter zijn, kan een paar millimeter zijn. Dat is niet op orde. Wil zeg... wil niet zeggen dat je een veiligheidsissue hebt, maar we voldoen net niet aan de norm. Voor de overige keringen, als we die daadwerkelijk inderdaad gewoon in april vaststellen dat we deze normering hanteren, dan verwachten wij daar ook uit te komen op 90 procent. Dus totaal primair ... of regionaal en overig, verwachten we dat we ongeveer in 2030 nog 40 kilometer aan opgaven hebben liggen. Nou, dat zijn dan niet de meest urgente. Nou, dat betekent dat we ongeveer 15 kilometer per jaar doen, en dat heeft dan een volume van 10 tot 12 miljoen, maar dat is wel het prijzenpeil van 2020. En op moment dat er kunstwerken tussendoor komen of echte constructies, dan kan dat niveau natuurlijk nog wel iets wijzigen

de komende jaren. Want op moment dat je bijvoorbeeld een sluisconstructie of iets dergelijks zou moeten renoveren, ja, dan praat je over grote bedragen. Die worden dan netjes natuurlijk ook in die jaarlijkse vaststelling bij de begroting worden die ook gemeld. Daar hebben we natuurlijk dan ook zicht op. Wat je bij de jaarlijkse vaststelling ook kan doen is technische bijstelling. Marktwerving indexatie van kredieten. We hebben bijvoorbeeld gezien dat we in 2016 voor dat krediet, rekenden wij voor complexe kaders rekenden wij met een kental van 750 euro per strekkende meter. Als je nu gaat kijken, is het prijspeil nu, zit hij op 900 euro. Bij die 750 zaten de interne uren in, maar omdat we nu balansverkortingen hebben en de interne uren op exploitatie hebben liggen, zitten die in die 900 euro zitten die daar niet meer in. Dat betekent een behoorlijke prijsstijging. Nou, dat ... die bijstelling kan je dus jaarlijks kan je die hier voorleggen, en op basis daarvan ook de koers eventueel bijstellen. Bijstelling van context is ook mogelijk, want nou, bijvoorbeeld duurzaamheidseisen. Ja, op moment dat daar nog verandering is kan je die hier ook bijstellen, nou dat betekent gelijk iets voor krediet vooruitgaan. Dus ... en op moment dat een normaanpassing is, is hij ook natuurlijk bij te stellen jaarlijks. Keuzes die er ook nog zijn is als het gaat om keringen, daar waar je toch aan de gang gaat, om die nog wat robuuster te maken, en daarmee toekomstige opgaven te mak... toekomstige opgaven te voorkomen. Op moment dat je bijvoorbeeld de hoogte moet aanpassen, kan je bij een kering die qua stabiliteit nog niet heel erg stevig is. Hij voldoet wel, maar het is niet de meest stabiele kering, zou je kunnen zeggen van: ik ga de stabiliteit ook op dat moment aanpassen. Nou, betekent dan dus wel dat je meer geld uitgeeft, maar het betekent waarschijnlijk ook dat je bij een volgende toetsronde die kering wel goedgekeurd krijgt en houdt. En dat is een beetje ook wat bij primaire keringen werken met die signaleringswaarden. Dat je toewerkt naar de signaleringswaarden. Komt hij eronder, dan ben je eigenlijk al bezig met het op orde brengen, voordat hij onder de norm zakt. Nou, als het gaat om beeldvorming gaf ik al aan: kaders, condities. Nou, kaders waar wij over nagedacht hebben is ... ja, welke projecten maken nu onderdeel uit van het verzamelkrediet. Daar hebben wij een voorstel voor, en hoe gaan wij om met levenscyclusanalyse? Passen we die toe, ja of nee? Bij de afweging voor de oplossingsrichting. En als laatste, de verantwoording. Want uiteindelijk inderdaad, het gaat om krediet. Nou, dan moet je ook over verantwoorden op een nette en correcte manier. Als het gaat om de projecten die wij voorzien in dit verzamelkrediet is het al het grote onderhoud en de verbeterwerken, exclusief HBP. Dus feitelijk al het werk wat er aan keringen moet gebeuren, en je ziet dat wij, ja, doorzetting ... moeten behoorlijk wat keringen opgehoogd worden. Er ligt al een opgave. Er komt hier en daar een kans voorbij waarbij je met groot onderhoud van de gemeente zaken op orde kan brengen, dus er blijft eigenlijk altijd werk aan de keringen. Wat willen wij dan doen? We willen de gelden vaststellen op basis van kentallen. Nou, die kentallen die worden bijgesteld op basis van de ervaringen die er zijn. Marktwerving en dergelijken worden daarbij meegenomen. Nou, we sturen dus inderdaad op urgentie kan ze meeliften, en we sturen op de PI. Dus we kijken inderdaad naar die 95 procent voor regionale keringen, en de 90 procent voor de overige keringen. Nou, hier ben ik op zich heel erg trots op, want dit is een plaatje uit beheren gister. Dit zijn realtime, feitelijk, nou dat is niet ... want het is nu een afdruk, maar we kunnen deze gegevens realtime beschikbaar krijgen vanuit de beheerregister. Dit is alles wat wij aan assets hebben. Delflandse dijk, zeewering, regionale waterkering, polderkades, landscheiding; doen we op zich nog niet zo heel veel aan omdat die in overeenstemming met de burens op orde zijn, en wat sluizenconstructies. Hier staan nog niet de waterkerende constructies op – de damwanden die er ook zijn – maar die maken er ook onderdeel van uit. En tweede element is die levenscyclusanalyse bij complexe situaties. Daar had ik een voorbeeld van, en ik gaf het al een beetje aan: we hebben een project bij dorp de Zweth, en dorp de Zweth daar loopt de kering op de weg. Dat is het plaatje hier links. En nou, je ziet al eigenlijk ligt de weg laag, dat is niet eens de kering. De kering is dat muurtje dat ernaast ligt; het stoepje naar de huizen toe. We hebben gekeken. We konden dat nog een keer ophogen, maar daarna hadden we echt wel een probleem. Dan moesten we het echt op een andere oplossing worden. Dus we hebben een levenscyclusanalyse gedaan op basis van meerdere maatregelen opties. En een ervan was een

damwandconstructie aan de buitenkant, met als bijkomend voordeel dat de woningen aan de buitenkant van de weg ook binnendijs kwamen te liggen, en dus ook beschermd zouden gaan worden. En dat zijn woningen, particuliere bedrijven, die nu ook al gewoon belasting aan Delfland betalen, dus ja, eigenlijk is het ook heel logisch dat je die ook gaat beschermen met een genormeerde kering. Dus in dit geval, op basis van levenscyclusanalyse is ook gekeken van: Nou ja, wat zijn nou de kosten van die kering nu. Nou, de investeringslasten nu is hoger, maar uiteindelijk over honderd jaar bezien zijn we goedkoper uit. Betekent wel ... dat heeft een effect op de strategische investeringsagenda, waar we nu ook bezig zijn om die te ontwikkelen, want je gaat iets meer geld uitgeven op enige moment. Als laatste verantwoording. Wij hebben bij de burap en de jaarrekening hebben wij al langere tijd projectenoverzicht, met stand van zaken van de projecten, een foto overzicht van de projecten, en daarbij zou dan ook nog komen jaarlijkse verantwoording bij de vaststelling bij de meerjarenbegroting. De vraag is: is dat voldoende verantwoording, of nou ja, is er meer nodig? Nou, het vervolg na deze commissie is dat alle kaders en condities hier worden opgehaald. Daar gaan we een bestuursvoorstel van maken, en die komt dan terug zoals gezegd in de april commissie en april VV voor besluitvorming.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van der Werf. Dank voor het heldere verhaal. Dan wil ik graag nu beginnen met de eerste termijn, en voor de variatie deze keer linksom. Mijnheer Kiela, begrijp ik.

De heer Kiela: Ja, mooi verhaal. Ziet er helder uit. Waar ik me wel nog ene beetje zorgen over maak is de stationschef, want die moet overzicht zien te houden over al die treintjes, en als er een wisseltje verkeerd staat dan kunnen ze ook met elkaar botsen, dus de integrale benadering die jullie nu voorstaat die heeft ook zo zijn risico's, en ik ben dus ook benieuwd hoe je die risico's ondervangt, en als het treintje botst met een ander treintje; wat gebeurt er dan? En hoe kan de VV nog sturen op dat gebied, want dat is met programmakredieten die zijn moeilijk te onderscheppen. Dus ook de flexibiliteit van die dingen die is nog wel eens een vraag, maar het komt heel gedegen over; laat ik dat zeggen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Janssen.

De heer Janssen: Ja, ik kan me daar eigenlijk wel ... oh ... ik kan me er wel bij aansluiten dat het een ... ik vind het een heel goed en een doordacht verhaal. Als ik kijk naar hoe jullie het hebben opgebouwd, zowel hoe ga je om met het krediet; wil je ... waarom zou je een verzamelkrediet willen, en hoe bepaal je welke projecten daarbinnen vallen en in ... en welke planning hanteer je daarbij, dan vind ik dat een heel logisch verhaal. Ik juich ook die levenscyclusanalyse die juich ik toe, omdat dat op termijn gewoon leidt tot minder uitgaven en een goedkopere ... en een betere investering. En ten aanzien van de verantwoording, het voorstel wat u deed dat, ja, dat juich ik ook toe. Dat is voor een groot gedeelte is dat ook al wat we nu doen, maar dat is voor mij betreft ook voldoende. Ik heb nog wel een paar kleine vragen. Dat is: wat nou als er inderdaad een urgent project tussendoor komt, en mogelijk dan ... ja ... wilt u ... gaat u ... komt u dan weer terug bij de commissie en bij de VV, of zegt u nou, ik ga nog wat schuiven in projecten, want ik zorg dat ik mijn totale uitgaven dat ik dat redelijk constant houd. En begrijp ik het nu goed dat u vraagt nu eigenlijk een krediet voor tot 2023? Betekent dat dus dat we daar nu over besluiten, of tenminste in het voorjaar, wat we tot 2023 doen, of kunnen we dat ook nog bijvoorbeeld bijsturen bij de volgende begroting. Dat ... dat zijn mijn vragen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Verhagen.

De heer Verhagen: Ja, dank u wel voorzitter. Ja, helder betoog. Ik had eigenlijk twee vragen: is het niet een nadeel als je het niet meer eindig maakt, maar dus jaarlijks bij de begroting vraagt om een kredietruimte, dat je voor de jaren erna weinig zekerheid hebt of dat geld wel beschikbaar is? Dus stel: je krijgt akkoord van het

VV voor een bepaalde periode, voor een jaar begrijp ik, en je komt dat jaar erop terug. Ja, misschien zijn er heel veel andere urgente projecten, dat de ruimte die er dan gegeven kan worden opeens minder is dan je wellicht gehad zou willen hebben. En als je in een keer 30 miljoen aanvraagt, ja dan weet je gewoon voor de komende jaren waar je aan toe bent. Dus hoe ziet u dat? Waarbij ik het wel een mooie gedachte vindt om er een krediet van te maken. Ik vraag me af ... dat weet ik nog niet, even hard op denkend, zouden wij als VV toch niet inzet willen hebben in: wat is nou onderhoud en wat is nou verbetering? Maar goed, dat kan misschien in de toelichting wel gegeven worden. Waarbij ik zelf, als ik kijk naar die treintjesmethode, wat ik een ... die ik wel toejuich, kan ik me wel voorstellen dat we kijken toch naar als jaarlijks gaan begroten, dat we toch wel een idee hebben voor de komende vijf jaar, misschien tien jaar, kijken hoe ver dat kan, waar we over praten: praten we over 30 miljoen; over 50 miljoen of over 80 miljoen? Als je het hebt over zeg maar dit programma waterkeringen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van der Burg.

De heer Van der Burg: Voorzitter, ja, een vraag – misschien een wat technische vraag, maar – in hoeverre is er ook invloed vanuit onderzoek, nieuwe ontwikkeling op zo'n investeringsprogramma? Als ik in een klein gebied kijk, of zelfs in Delfland, zie je bijvoorbeeld toch wel toepassing van heel verschillende keringen. Wat is de beste keuze daarin, en welke ontwikkelingen verwacht u ook in onderzoek? In innovatie. Ook wel in LCA dan misschien, zodat we daar flexibel in een ... in een begroting en ook zeker in de voortgang steeds gebruik van kunnen blijven maken.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Dank u wel voorzitter. Een aantal vragen en opmerkingen: dit lijkt een beetje toe te groeien ene beetje, dit lijkt toe te groeien naar assetmanagement, en daar zijn wij, Algemene Waterschap Partij, een groot voorstander van omdat dat echt structuur aanbrengt en dat je ook weet waar je naartoe gaat. Maar het werken met meerjarige kredieten en jaarlijks herijken, ja, dat brengt juist naar mijn gevoel, naar ons gevoel, iets minder structuur. Even een paar inhoudelijke vragen: er is gezegd van bij buitengewoon onderhoud zijn we jaarlijks, als je kijkt naar die grafiek ga je jaarlijks meer kilometers realiseren. Is dat voor hetzelfde geld, of gaat er dan ook tegelijkertijd meer geld kosten als het ware dat het krediet sneller opgesoupeerd wordt? Jaarlijks herijken op de projectrapportage is een prima voorstel, en dat is ook gebruikelijk bij verzamelkredieten. Ik denk dat het dan wel goed is om dan niet alleen op de afzonderlijke projecten te rapporteren, maar echt heel veel inzicht gevende plaatjes en omschrijvingen, maar ook te kijken, te rapporteren over het totale krediet en de prestatie indicatoren. Ik proef hier een beetje uit dat met de jaarlijkse herijking er dan ook meteen een voorstel gaat komen om een nieuw krediet, of in ieder geval een andere grens voor het krediet aan ... voor te stellen, en goed te laten keuren. Dat kan een verhoging zijn; dat kan een verlaging zijn, maar ik denk dat gezien de prijsontwikkeling dat dat toch meer een verhoging zal zijn. Ik vraag me dan ook af hoe dit past in het meerjarenperspectief, of daar al iets over bekend is, want we hebben in het bestuursakkoord hebben we afspraken gemaakt over, nou ja, onze financiële situatie, solvabiliteit, leningen, portefeuille ... mijn vraag is: hoe past dat daarin, en als dat nu niet bekend is, dan is dat wel prettig om dat bij het voorstel te hebben, zodat we dan ook goed dat af kunnen wegen. Ja, ik vind het ... ik vind het zelf altijd prettig om te werken met prestatie indicatoren en normbedragen. Ik hoor net dat het normbedrag in de laatste periode gestegen is van, of de laatste periode, de laatste jaren ... en ik weet niet hoe lang die periode is, van 750 euro per strekkende meter naar 900 euro per strekkende meter, terwijl daar dan juist de uren van het projectmanagement bureau uit zijn, dus de stijging is eigenlijk gewoon nog hoger. Dat baart mij wat zorgen. En ik vraag me ook af, dat is een verduidelijkende vraag, hoe dit meegenomen gaat worden in het

meerjarenperspectief. Ik heb het net al even gehad over prestatie indicatoren. Net werd gezegd, even als ik het goed heb: de prestatie indicator, noem het maar kade op orde, of iets vergelijkbaars, misschien is het beter om ook wat andere prestatie indicatoren, ja, om het daar over te hebben. Bijvoorbeeld, ik hoor net het voorbeeld van: ja, als we een kade aanpassen en we zijn er toch mee bezig, dan ja, dan is die misschien qua robuustheid net aan de norm en dan doen we nog wat extra werk, en dan komt hij mooi boven de norm. Weet je, dat zijn ook omstandigheden die meegenomen worden, misschien kan daar ook een prestatie indicator voor ontwikkeld worden. En tot slot, ja, wij zouden ... misschien geeft het ons wel een goed beeld als we een benchmark zouden kunnen krijgen, van hoe zit het nu met bijvoorbeeld het bedrag per strekkende meter bij andere waterschappen, zodat we ook gewoon echt wat meer in kunnen schatten, en daar misschien straks ook een oordeel over kunnen geven van ja, welke kant gaan we nu uit. Ja, tot zover. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Simon.

De heer Simon: Dank u wel voorzitter, ja, dat was een mooi betoog. Ik dacht nou, was ik nou in een beeldvormende of in de oordeelsvormende situatie, maar ik ga dit gewoon beeldvormend aanpakken, want dat lijkt me toch de bedoeling, hè, van hebben wij hier genoeg informatie om uiteindelijk een oordeel te vormen. En ik denk dat dat ... dit voorstel gaat richting de wens van de VV om meer grip te krijgen over kredieten. Je gaat een extra moment inlassen. Dat lijkt mij heel goed, want dat is ... de gevoelens die ik krijg uit de VV hoe met verzamelkredieten omgegaan wordt, herijking, dat is natuurlijk een eng wordt, want dan ga je dingen opnieuw opschrijven, maar ik denk dat het juist een heel logisch en helder verhaal maakt van wat zijn je opgaves, wat zijn de veranderingen. Dus ik denk dat dit de goede weg is. Wat wel behulpzaam zou zijn is hoe dat, uiteindelijk de informatie ook eruit gaat zien. Van kunnen wij op basis van deze nieuwe extra stap ... ik zag dat bij de begroting, of wij daar inderdaad de informatie uit kunnen halen om daadwerkelijk een keuze te maken, maar ik denk dat dit een hele logische, goede stap is, en ik ben zelf altijd een voorstel van verzamelkredieten, om dat niet elke keer een investeringsvoorstel opnieuw bij ons voor moet komen, en het maakt ook voor de organisatie, en dus ook voor mij, de gang van zaken een stuk efficiënter.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Om met het laatste te beginnen voorzitter. Verzamelkrediet is zeker denk ik ook voor de organisatie iets wat gewoon effectiviteit en de efficiëntie kan aan... kan tonen, want dat zien we ook bij de presentatie hier. Wat wij in ieder geval als ik er zo naar kijk wel geholpen zijn als we wat meer ideeën krijgen over de urgentie en de kans van meeliften, wat het concreet is. Dus dat kan doormiddel van ... dat is ook al eerder gezegd, door middel van dat je bijvoorbeeld een bepaalde prestatie indicatoren geeft, maar ook in je jaarplanning daar wat meer beeld van kunt geven, waardoor wij ook kunnen meekijken wat daar eigenlijk inhoudelijk gebeurt. Dat is het eigenlijk, voorzitter, gewoon het mee kunnen kijken, en dan vervolgens met wat jullie vaststellen, dat wij daarna een oordeel ... ten minste, kunnen checken: is dat ook zo gebeurd zoals jullie ons dat hebben toegezegd als dat zou gebeuren, en dat meenemen, dat zou ik ... dat vind ik wel essentieel in dit geheel. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van der Ree.

De heer Van der Ree: Ja, dank u wel voorzitter. Ja, het is een ... de systematiek die spreekt ons zeer aan. Het is een gedegen planning, zit erachter, en ook een gedegen verantwoording. Ik heb een vraagje: wat betekent als een deel gereed is, dat het geactiveerd wordt. Heeft dat ook een boekhoudkundige betekenis, activeren op de balans, of is het zo dat het in gebruik genomen wordt? Dat was voor mij niet helemaal duidelijk. Verzamelkrediet vinden wij ook een goede zaak, want het maakt het hele gebeuren wat minder complex,

overzichtelijker, want je weet gewoon waar je aan bezig bent. Wat ook wel interessant is denk ik, dat we elk jaar zeg maar een overzicht krijgen – wat is er nou precies gebeurd? Dus ook met plaatjes erbij, dat het voor ons gaat ... gaat ... iets gaat voorstellen. Ook dit stuk van Delfland, dat is nu aangepakt, en het ziet er zo uit, en dat is allemaal precies gedaan. Dus ook een ... dus niet alleen een financiële verantwoording, maar ook in beelden zeg maar. Dat zouden we bijzonder op prijs stellen. Dat was het voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Roeten.

De heer Roeten: Voorzitter, dank u wel. Dank voor het heldere betoog. U begon uw betoog met een aantal redenen om de bundeling die voorgesteld wordt van kredieten om dat te onderbouwen. Gaandeweg kreeg ik een beetje het gevoel dat er ook wat argumenten langskwamen, maar zo beleef ik het even zeg maar, dat je misschien ook ... misschien bepaalde momenten juist wat vaker langs de commissie moet om bepaalde aanpassingen weer helder te maken en daar groen licht voor te vragen. Dus dan rijst bij mij even de vraag van: wat is dan het voordeel van het een ten opzichte van het ander? Dat heb ik nog niet helemaal scherp. Dus dat is even de vraag. Een aantal redenen zijn genoemd, maar de redenen die naderhand langskwamen die vormen voor mij dan ook weer mogelijke tegenargumenten. Dat je zegt van: ja, maar wordt het dan niet te ingewikkeld op een bepaald moment. Een andere vraag nog even, en dan sluit ik even aan bij de opmerking van mijnheer Kiela, van in hoeverre is er een soort van, ja, Kiela had het over ... mijnheer Kiela had het over van treintjes die gaan botsen op een bepaald moment misschien. In hoeverre is er een soort van ... ik noem het maar risicoanalyse gemaakt, van we stappen over van het een naar het ander. Wat zijn de voordelen? Waar zijn mogelijk knelpunten te verwachten. Dus we hebben wel behoefte aan een soort van gedegen risicoanalyse om te kijken van: hebben we nu alles scherp en in beeld. Dat was het even, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Dan kijk ik naar de fractie van Ongebouwd. Mijnheer Van Winden.

De heer Van Winden: Dank u wel voorzitter. Verzamelkredieten zijn mooi, maar hebben toch niet altijd onze voorkeur, omdat wij als VV, zeker bij de grotere projecten, toch ongeveer het gevoel hebben dat we de vat op de zaak verliezen. Wij zouden feitelijk willen zeggen van, als je een bulkkrediet komt en er komen trajecten langs die verhoudingsgewijs te groot zijn, om die dan toch op de een of andere manier te kunnen voorleggen aan de commissie of aan de VV. Dus je zou kunnen denken aan: moet er niet ergens een maximumbedrag gedefinieerd worden voor al dit soort deelprojectjes? En zodra die over dat bedrag heen gaan, wellicht toch de VV raadplegen. Verder denk ik dat het zinvol is dat we inderdaad, dat is eerder gezegd, een normeringsbedrag definiëren voor dit soort dijkverbeteringen, waterwerkverbeteringen. Dat is ook een bedrag wat ... wat bijvoorbeeld duidelijk is in het hoog water weringsprogramma, wat Rijkswaterstaat min of meer leidt en stuurt. Daar zit ook een ... dat zijn zwaardere dijken en grotere waterwerken. Daar zit natuurlijk een ander bedrag als normeringsbedrag, maar het is zinvol denk ik om dat goed te definiëren en te bewaken, dat we dat bedrag op een gegeven moment niet overschrijden. Wellicht kunnen we dat ergens meenemen in dit verhaal. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van Winden, dan kijk ik even naar mijnheer Ouwendijk en mijnheer Van den Berg, wat het handigst is voor de beantwoording. Mijnheer Van der Werf.

De heer Van der Werf: IK heb meegeschreven. Dank voorzitter. Projectbeheersing, mijnheer Kiela, ja, we zijn met veel projecten bezig en dat doen we nu al en eigenlijk zorgen we er nu al voor dat er treintjes niet botsen, en dat we een goede stationschef heb, en naast de stationsheffen zijn er ook medewerkers die goed het spoorboekje in de gaten houden om te zorgen dat alle projecten op een goede manier verlopen, en we werken met het IPM model, en het integraal project management, en dat betekent dus dat we ook

verschillende rollen hebben, en al die rolhouders die zorgen ermee dat de projecten op een goede manier ook plaatsvinden. Dus dat alle treintjes blijven rollen. En wat je ook ziet is dat we binnen de projecten zijn we dus inderdaad ook met diezelfde treintjes bezig, want wat ik inderdaad aangaf: bij de ene buurman zijn we bezig met uitvoeren, bij de ander zijn we gewoon het gesprek aan het voeren en zijn we de ... uiteindelijk die gespreksverslagen aan het maken om de zaken vast te leggen, en pas daarna gaan we uitvoeren. Dus dat hebben we allemaal heel goed in de projectbeheersing zitten. Als het gaat om verzamelkrediet betekent het altijd meer administratie – absoluut, maar het voordeel is wel dat je kan inspelen op een aantal urgente zaken. Zo hebben we dit jaar bijvoorbeeld een kade tussen Delft en Pijnacker-Nootdorp gehad; het Hazenpad. Door de droogte, Veenkade, is schade ontstaan aan die dijk. En uiteindelijk is er zoveel schade ontstaan dat die afgekeurd is in een toets die we tussentijds hebben uitgevoerd. Hij moest dus verbeterd worden. En we zijn dus nu bezig om het project op te pakken, en dat kunnen we doen omdat we een verzamelproject hebben, want op moment dat wij eerst nu hier terug zouden moeten om krediet te vragen, dan duurt het weer een stuk langer voordat we het project op kunnen pakken, en dat is echt het voordeel van verzamelkrediet, dat je echt kan sturen op urgentie.

De voorzitter: Mijnheer Kiela.

De heer Kiela: Mag ik een extra vraagje stellen? Betekent dat dan dat u vanwege dat nieuwe project een ander treintje stil moet zetten?

De voorzitter: Mijnheer Van der Werf.

De heer Van der Werf: Dat betekent inderdaad dat je een ander treintje wat langzamer laat rijden; dat klopt. En dat is het effect. En je stuurt op urgentie, en ja, eigenlijk is het bij projecten is het zo dat we een soort met afspraak hebben dat we sommige projecten daar laat je de bal altijd van rollen, dus het treintje blijft altijd rijden. Je zorgt ervoor dat alle zaken, alle partijen om ons heen ook meewerken, en dat we het project ook snel kunnen afronden. De andere projecten die je vervolgens, dat is ongeveer 60, 70 procent van je tijd, deel je daarmee in. Dan heb je vervolgens 20, 30 procent van je tijd, dat zijn projecten die af en toe stil komen te liggen. En als laatste heb je nog een aantal projecten op de plank liggen, dat zijn stop projecten, en dat doe je op moment dat je toevallig even wat tijd hebt doe je er wat aan, en zo op die manier zijn wij bezig om de projecten uit te voeren. En dat vraagt veel werk, maar we zijn ook met veel mensen. Veel men... veel menskracht, ja. Administratief complex, maar goed te handelen. Nou, eigenlijk mijnheer De ... daarom is eigenlijk de vraag van mijnheer Janssen ook beantwoord, dat urgente project wat er tussendoor komt, en dan schuif je dus inderdaad in projecten. Nu krediet tot 2023, dat is in april, dat was de volgende vraag inderdaad hè. En bijsturen bij de volgende begroting. Ja, eigenlijk hebben we gezegd van: ja, we zijn nu toe aan extra krediet, en dan zou het eigenlijk gek zijn als je in september opnieuw geld gaat aanvragen. Dus we hebben gezegd van: laten we nou de eerste periode, laten we die wat langer zijn. En dat is dan 16, 17 maanden, en nou, dat geeft ook een mooi overzicht dat we met het nieuwe krediet kunnen gaan werken. En dan komen we met de volgende begroting komen we daarmee terug, maar natuurlijk heb je bij de jaarrekening heb je alweer een projectoverzicht, dus dan rapporteer je er alweer over. Dus het is een iets langere periode, maar hij is overbrugbaar.

De voorzitter: Mijnheer Janssen.

De heer Janssen: Ja, dank u wel. Dus dat betekent dat we nu eigenlijk tot 2021, of de begroting 2022 dan wachten. Ja, en dan begroting 2021, daarvan zegt u: Nou, als u dit niet toezegt dan hoeven we ... dan houden we dit vol tot begroting 2022.

De heer Van der Werf: Ja, ja, dat klopt, en zoals je ook bij de treintjes zag, ja, sommige treintjes die duren best lang. Die duren gewoon 3, 4 jaar, en we moeten dus verplichtingen aangaan voor mindere jaren, en dat betekent dus dat wij ook gekeken hebben van ja, hoeveel begrotingsjaren moeten we nou pakken. We hadden een programmakrediet van 5 jaar, maar we hebben gemeend dat als je nou 3 jaar overbrugt en voor 3 jaar IP een krediet vraagt dat we daarmee nu alle verplichtingen aan kunnen gaan die nodig zijn, en ja, met de begroting stellen we natuurlijk ook een meerjarenbegroting vast, met een financieel volume daaraan. Nou, eigenlijk is het programmakrediet is bedoeld om dat volume te halen. Dus het is nou niet zo dat wij door het programmakrediet nou heel veel meer gaan uitgeven. Nee, we kunnen veel beter programmeren. We kunnen veel beter de urgentie van projecten zo sturen dat we, ja juist die projecten oppakken. En dat is de bedoeling met het programmakrediet.

De heer Verhagen: Voorzitter.

De voorzitter: Ik zie dat mijnheer Verhagen een verhelderende vraag heeft.

De heer Verhagen: Ja, dus ik hoor u goed zeggen dat aan de hand van de begroting ga je je verplichten ... gaan we als Delfland verplichtingen aan, en het is niet zo dat de jarenlange verplichtingen zo ver vooruit moeten worden uitgegaan dat het ... dat je in de knel komt met de begroting? Dus je begroot X en je hoeft niet X plus 1 aan verplichtingen aan te gaan? Sterker nog, dat zouden wij niet willen, dus dat je meer verplichtingen aangaat dan je al begroot hebt en goedgekeurd door de VV.

De heer Van der Werf: Nee, dat klopt, maar projecten ... en daar zit dynamiek in, dus wat wij doen is: wij sturen op projecten. Wij sturen op projecten en proberen op het begrotingsgetal uit te komen, en nou, dat lukt ons de laatste jaren steeds beter, en dat komt omdat we die voorbereidingen en realisatie goed in evenwicht hebben, maar op moment dat je dus ... in de begrotingscijfers zie je dus, ja, eigenlijk bedragen per jaarschijf staan, maar die verplichting die daarvoor nodig is, die gaan we aan, en dat is ruim van te voren, maar dat kan best zo zijn dat de uitvoering drie jaar duurt, dus dan heb je de aannemer heb je een verplichting gegeven, en daar heb je dus krediet al voor nodig om die verplichting aan te kunnen gaan. Het is inderdaad niet meer een eindig krediet, dat klopt, maar juist dat geeft voordelen, omdat wat je ziet is dat wij zelfs nu nog hebben wij de programmakredieten van 2013 hebben wij openstaan, omdat we daar nog steeds projecten in uitvoeren, en ja, het kental van die 900 euro dat is niet alleen omdat de marktwerking zo is, maar dat heeft ook te maken met de complexiteit van de trajecten die nu in uitvoering zijn. Het zijn trajecten ... nou het was op de eerste foto goed te zien; een aftakking van de buitenmatensloot, die grenst aan twee particuliere terreinen. Het zijn moeilijk bereikbare trajecten. Dat zorgt er ook voor dat die prijs omhoog gaat, want die markt zegt ook: ja, ik moet er wel kunnen komen met mijn materieel. Of ik mijn materieel moet duurzamer zijn vanwege PAS regelgeving, vanwege PFAS regelgeving moet ik mijn klei ergens anders halen. Dat zijn ook allemaal prijsverhogende oorzaken. Wat we zeker kunnen gaan doen in de verantwoording is inzicht geven in wat onderhoud is en wat verbetering, en die keuzes dat kan ... dat is allemaal geen probleem; dat kan allemaal in projectenoverzicht meegenomen worden. En we kunnen ook goed inzicht geven waar wij de komende vijf of tien jaar tegenaan lopen. Ja, we hebben een programmering, en zeker op moment dat je gewoon met de meerjarenbegroting aangeeft: ja, dit zijn ongeveer de projecten die eraan komen, kunnen we 80-90 procent kunnen wij met zekerheid zeggen. En dan komen er nog een paar andere tussendoor, die dan daar een beetje verandering aanbrengen, maar dat ... we kunnen bij elke jaarschijf dat wij een herijking van het bedrag vragen, kunnen wij aangeven wat wij verwachten te gaan doen. En we kunnen ook redelijk concreet aangeven: nou, dit zijn de trajecten waar we mee bezig zijn. Invloed van onderzoek op de nieuwe kering van mijnheer Van der Burg de vraag. Ja, die nemen we natuurlijk mee. De eerste foto was ook een foto van Berkel en Rodenrijs,

waar we licht ophoogmateriaal hebben toegepast. Licht ophoogmateriaal juist om te zorgen dat die kering minder snel zakt. Het is een kering waar dan een kleine weg op ligt. Ja, en daar doen we ook onderzoek om te gaan kijken: werkt dat. En als het werkt, nou dan is dat daarna toch een methode ook om de setting te beperken en daardoor de onderhoudsperiode wat langer uit te stellen. Dus die nemen we wel degelijk mee. Mevrouw Jans, toegroeit naar assetmanagement, ja, dit is inderdaad assetmanagement. We passen de principes ook van assetmanagement, en dit is ook een van de sturingsprincipes die nu in de ambtelijke organisatie doorgevoerd wordt. Even kijken hoor ... de BGO, jaarlijks meer kilometer; meer geld. Ja, deels is dat natuurlijk zo, maar wat we ook zien is dat we wel effectiever worden. Dus per medewerker weten we wel meer kilometers weg te zetten, dus uiteindelijk denk ik dat de personele inzet lager is dan wat we in het verleden deden. In het verleden waren we met veel projecten bezig, kwamen we met weinig kilometers uit, maar hadden we wel de inzet. Dus ik denk dat onze ambtelijke capaciteit nu minder is ten opzichte van de kilometers die we doen. Jaarlijks herijken ... nou, dat rapporten over totale krediet en PI's dat doen we al en dat blijven we ook doen. Andere vraag over meerjarenperspectief dat heb ik al beantwoord. Ja, of we andere PI's kunnen gaan ontwikkelen, zoals het voorbeeld voor robuustere kaders, vind ik lastig. Ik denk dat het meer een kwalitatieve beschrijving wordt dan echt een PI, want ik vind een PI op robuustheid, toekomstbestendigheid ... ik wil erover nadenken, maar ik vind hem lastig om die echt vorm te geven. En een benchmark bij bedrag per strekkende meter, ophalen bij andere waterschappen; dat kan wel, alleen wij zijn wel een specifiek waterschap. Wij zijn behoorlijk bebouwd. We hebben behoorlijk veel glastuinbouw, dus ik kan wel een benchmark doen, maar ik verwacht dat wij qua bedragen hier gewoon de hoofdprijs betalen vanwege die complexiteit, vanwege de moeilijkheid van het werk, vanwege de verstedelijking, en ja, dat is gewoon de situatie waar we in zitten. Dus ik denk dat een benchmark op zich niet zo heel veel zin heeft. Wat we wel kunnen doen, en dat kwam ook later nog even terug. We kunnen natuurlijk ook in die verantwoording kunnen wij per project, op moment dat hij afgerond is of als hij aanbesteed is, kunnen wij het bedrag wat we betalen voor die kader per meter, per strekkende meter, kunnen we vermelden. En daarbij kunnen we eventueel ook specifieke factoren kunnen we meegeven waarom dat inderdaad zo is. Moeilijke bereikbaarheid of duurdere materialen of iets degelijks. Dus dat kunnen we in die verantwoording meenemen, en daardoor heb je als VV heb je daar uiteindelijk of als commissie heb je zicht op: ja, hoe gaat het nou eigenlijk met die normbedragen. Die uiteindelijk informatie die we zien om ... ja, bij het voorstel gaan we dat proberen vorm te geven. We gaan proberen zo concreet mogelijk aan te geven waar we de komende jaren aan gaan werken, en wat we dus inderdaad verwachten nodig te hebben. Dus dat inzicht dat gaat er komen. Dat ... daar gaan we aan werken. Idee urgentie en kans van veel... mevrouw Örgü ... moet ik even gaan kijken hoe we daar iets voor elkaar kunnen geven. Ik zie het eerder in de verantwoording dat we daar vorm aan geven, dan in een PI, maar ik ben wel met u eens dat het belangrijk is om mee te kunnen kijken daarbij. Even kijken ... activering, de vraag van mijnheer Van der Ree. Ja, activeren is inderdaad een boekhoudkundige term. Wij vragen een investeringsplan om die vast te stellen door de VV, en wij vragen krediet en dat krediet gebruiken wij voor projecten, en op moment dat het project afgerond is, dan activeren wij dat project en die schrijven we dan in een aantal jaren af. En dat is de afschrijvingskosten die u ook altijd in de begroting ziet; in de jaarrekening ziet, als zijnde van nou, dat ... nou ja, dat ... voor kades is dat over het algemeen een termijn van 15 jaar. De vraag van mijnheer Roeten: vaker langs de commissie om groen licht te krijgen. Die snapte ik niet helemaal, want wat wij willen doen is gewoon goed inzicht geven met de meerjarenbegroting van de projecten die we uit gaan voeren, en de kaders die de commissie c.q. de VV meegeeft, dat zijn de kaders waarmee we werken. Dus we sturen op urgentie, de kans op meeliften blijft een belangrijke, nou, de levenscyclusanalyse toepassen om te toetsen of een duurdere maatregel nu op termijn niet goedkoper zou kunnen zijn. Dat zijn de kaders die wij dan nodig hebben om uiteindelijk het werk te kunnen uitvoeren. Dus daarvoor is dan niet nodig om vaak langs de commissie te komen. Dus als u dat ziet van in de zin van: ja, ik wil vaker verantwoording. We verantwoorden nu bij de burens, of we verantwoorden bij de jaarrekening en dan

nog een keertje bij de meerjarenbegroting. Dat zijn eigenlijk drie momenten ... dat zijn mooie momenten denk ik, waarin wij een overzicht geven van eigenlijk het hele programmakrediet, de stand van zaken en wat wij nog verwachten te gaan doen komend jaar. Mijnheer Van Winden, de vraag over ... op moment dat een krediet erg hoog wordt, dan toch voorleggen aan commissie of VV. Ja, dan kan ik hem heel flauw zeggen: wij hebben Berkel en Rodenrijs gedaan. Daarvoor hebben wij gezegd van: nou, laten wij nou een traject van 4 kilometer aanpakken. Nou, gelet op het kental richting de 900 euro toen zat er nog wat interne uren in. We zijn ongeveer op 4 miljoen uitgekomen. Nou, dan zou je kunnen zeggen van: Ja, dat project dan moet je langs de VV, maar ja, er bestaat de 4 kilometer ... ik kan dat ook opknippen in delen van 200 meter, dus volgens mij gaat het erom 'wat zijn de kaders op basis waarvan je het project kan uitvoeren'. Het gaat niet om het geld, want kijk, het gaat hier om veiligheid. Het gaat hier om keringen die opgehoogd moeten worden, die niet voldoen aan de norm en wij hebben een programma, en je mag van een andere organisatie verwachten dat wij ... het programma op een goede wijze kunnen uitvoeren. En dan is het niet het geldbedrag is bepalend, maar gewoon onze werkwijze, onze integriteit, en uiteindelijk de kaders die de VV ons meegeeft op basis waarvan wij dat werk kunnen uitvoeren. Dat is relevant, en dat verantwoorden wij vervolgens drie keer per jaar dan.

De heer Van Winden: Begrepen ...

De voorzitter: Mijnheer Van Winden.

De heer Van Winden: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Het is duidelijk dat ... laat ik het zo zeggen: wat wij proberen te voorkomen is dat bepaalde verbeteringen worden weggemoffeld in een bulkkrediet die misschien toch langs de algemene vergaderingen of langs de VV gemoeten hadden. En ik ga er zonder meer vanuit dat de organisatie capabel is om zelf te bepalen wanneer dat wel en niet moet. Dat neemt niet weg dat een programmakrediet wel veel vrijheden geeft voor de uitvoering, en dat dat aan de ene kant praktisch is, maar tegelijkertijd verliezen we ook als VV de controle erover. En er moet ergens een balans te vinden zijn tussen die twee. En waar die grens ligt, of dat een bedrag is of een project of de definitie van een project, daar zouden we met zijn allen misschien eens over moeten discussiëren. Dank u wel.

De voorzitter: Ik begrijp dat mijnheer Ouwendijk daar nog even op wil reageren.

De heer Ouwendijk: Ja, dank u wel mijnheer de voorzitter. Kijk, het gaat natuurlijk in zijn algemeenheid om de systematiek die je toepast, en de verenigde vergadering die stelt de kaders. Binnen die kaders moet de organisatie uitvoering geven aan haar taken, en daar wordt achteraf op gecontroleerd, dat kun je op ... op verschillende manieren kun je dat doen. Belangrijk in dit geval is de projectrapportage. Dat is iets anders als dat je van tevoren inhoudelijk over allerlei projecten met elkaar in discussie gaat. Dat kan ook een keuze zijn, maar bij deze manier van werken ben je juist helemaal aan de voorkant aan de beurt op het moment dat de kaders voor die projecten gesteld moeten worden. En die opdrachten die geeft u aan het bestuur slash aan de organisatie mee, en daar wordt achteraf verantwoording over afgelegd. Wat ik eigenlijk nog een beetje mis in de vraagstelling, als ik zo vrij mag zijn, dat is reflectie op de rapportage. Daar had ik graag wat, in het kader van die beeldvorming, ja, wat meer over zien ... is dat nou voldoende zoals dat tot op dit moment gebeurt of zijn er nog zaken die daaraan toegevoegd zouden moeten worden? Zit er iets in de interval? Zit er iets in de type gegevens dat daarbij aangeleverd wordt. Ik denk dat daar met name bij deze manier van werken een, ja, een hele grote winst zit voor alle partijen. Dus daar zou ik graag ook in de tweede termijn, als die er komt mijnheer de voorzitter, toch wel het een en ander over willen horen. Dan heb ik wat vragen gehoord in algemene zin over financiering. Jaarlijks een begroting, daar zit een meerjarenraming bij. Dat betekent dat op het moment dat je ook doorzicht biedt, ondanks dat die meerjarenraming niet vastgesteld wordt, maar je laat

het wel zien, dat je doorzicht biedt over investeringen die op langere termijn moeten gebeuren. Daar hebben we straks een hulpmiddel bij waar nu aan gewerkt wordt. Laat ik het maar de strategische investeringsagenda noemen, waarbij we nog eens goed in kaart brengen wat we de komende periode, en met de komende periode – dat is de periode die verder kijkt dan deze bestuursperiode – wat daar aan investeringen te verwachten zijn, en dan is er al met al een goed beeld over wat we dan eigenlijk in de toekomst bij Delfland aan investeringen mogen verwachten. Dat wilde ik nog even toevoegen.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Ouwendijk. Nou, mijnheer Ouwendijk suggereerde al voor een tweede termijn, ook om vragen zijnerzijds wellicht aan u voor te leggen. Gelet op de tijd wil ik wel vragen tweede termijn uw vragen dan wel verdere opmerkingen kort houden, aangezien we ook nog een aantal ingekomen stukken hebben die op de agenda staan. Dus wederom wou ik beginnen aan de linkerzijde voor een tweede termijn.

De heer Kiela: Voorzitter, beeldvormend is het. De PvdA staat zoals Lubbers altijd zei: heeft een positieve grondhouding ten aanzien van het doorgaan met deze vorm van kredietverlening.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Janssen. Mijnheer Verhagen.

De heer Verhagen: Ja, over die rapportages, mijnheer de voorzitter. Ik ben er juist wel voorstander van wat hier nu voorligt, zodat je van tevoren met elkaar doorjakkert, ook al op lange termijn weet wat er gebeurt en hoe de begroting eruitziet. En dan is het voor mij een tweede stap dat je zeg maar als VV het ... de financiering beschikbaar stelt, of het krediet goedkeurt, en ja, dan erop vertrouwt, en dat kunnen we gelukkig, dat deze organisatie dat goed en tijdig uitvoert, en dat kunnen we achteraf uiteraard controleren met bepaalde rapportages die ongetwijfeld gaan komen.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van der Burg schut nee. Mevrouw Jans.

Mevrouw Jans: Dank u wel. Ik heb het de eerste keer niet gezegd, maar complimenten voor de presentatie en ook de samenhang van het geheel. Een aanbeveling voor de rapportage: er is gezegd van nou ... ook aangeboden van nou, in de rapportage kunnen we ook per project aangegeven van wat was gepland, wat is er uitgekomen en waarom is het duurder of goedkoper geworden. En een waardevolle toevoeging zou zijn een evaluatie van het geheel, dus niet alleen her rapporteren per project, maar op het totaal van die rapportage, en daar ook de grote lijnen uithalen, zodat daar ook van geleerd kan worden voor het komende jaar. Dus dat is een aanbeveling bij de projectrapportage. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Simon.

De heer Simon: Dank u wel voorzitter. Ja, de hoogheemraad stelt de wederkerende vraag die ik zelf ook eigenlijk een beetje deponeer, van: ja, hoe gaat die informatie eruitzien, en ik vind dat zelf heel moeilijk aan te geven. Ik zeg altijd van: ik ben altijd een voorstander van het stoplichtmodel. Rood is goed ... of rood is hartstikke fout, oranje nou ja ... en groen is super hè. Dat maakt in een overzicht duidelijk van waar we staan. Ik hoor al in de beantwoording, die trouwens echt super helder en duidelijk waren, net zoals de presentatie, dat er ruimte is om die verantwoording goed neer te zetten. Gevaar is natuurlijk dat je dan weer hele pakketten krijgt, en nu niet het een keer per jaar maar drie keer per jaar. Dus dat is natuurlijk altijd een balans zoeken. Ik denk dat dat een goed moment is om, als we zo ver zijn, en dat die verantwoording er komt – die extra verantwoording – dat we eens met elkaar gaan zitten van is dit nou wat we willen zien. Want dat lijkt me nog veel belangrijker, want dan zijn we al met een aantal leden – iedereen een eigen mening – maar dat is

altijd lastig, maar misschien komen we wel als goednadenkende mensen er wel gewoon uit van hé, dit is de soort informatie die we graag willen hebben. Dat was ook een beetje mijn vraag. En ik snap ook de vraag van de Hoogheemraad, maar ik denk dat we het als vooral eerste keer gewoon op papier moeten zetten en zien hoe we dat verder gaan doen.

De voorzitter: Dank u wel. Mevrouw Örgü.

Mevrouw Örgü: Ja, even aansluitend daarop voorzitter. Ook dank voor de beantwoordingen die we zo net hebben gehad, en wat ik gewoon heel belangrijk in dit pakket vind, is dat wij gewoon hierover worden geïnformeerd en de verantwoording hier op tafel komt, en die toezegging is in de fase waarin we nu zitten gewoon voor mij in ieder geval essentieel. We kunnen naderhand weer verder kijken van wat mis je dan. En aangezien we nu drie keer hierover worden geïnformeerd, ik vind dat je dan al rijkelijk wordt geïnformeerd over het proces, dus ik kijk ernaar uit.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van der Ree.

De heer Van der Ree: Dank u wel voorzitter. In de eerste termijn heb ik al gevraagd van: kunnen we niet op een beeldende manier ook een indruk krijgen hoe de projecten eruitzien, zodat je daar ook een gevoel bij krijgt zeg maar, zo ziet een project eruit. En wellicht een excursie daarheen een keer per jaar, dat je kan zien welke projecten hebben ... zijn gerealiseerd, en wat betekent dat in de praktijk? Daar leer je heel veel van denk ik.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Roeten.

De heer Roeten: Voorzitter, dank u wel. Dank voor de uitgebreide beantwoording. Ik denk dat de zoektocht is van de commissie ook van onze fractie denk ik, even van wat zijn dan de kaders waar we het over hebben, en welke kaders horen dan bij welke investering en dat soort dingen. En ik denk ook dat op zich drie keer per jaar een check te kunnen doen als commissie, of als VV, dat denk ik voor mijn gevoel een goed uitgangspunt is. Het blijft ook een kwestie van vertrouwen in elkaar hebben, en ik denk dat wij vanuit onze fractie ook wel kunnen zeggen dat er vertrouwen is. Alleen, ja we zitten natuurlijk nu toch steeds in een verhaal van kredietverstrekking, en dat je dat toch periodiek kunt controleren of kunt checken, en ik denk dat dat de richting is voor wat betreft de voortgang van dit project. Ja, dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Mijnheer Van Winden.

De heer Van Winden: Dank u wel voorzitter. Even reflecterend naar mijnheer Van Ree. Hij suggereert om het gebied te bezoeken als we iets verbeterd hebben. Dat is altijd goed voor de betrokkenheid bij het gebied, en wij van de fractie Ongebouwd juichen het altijd toe als mensen het veld in gaan. Omdat wij er zelf al in zitten is het voor ons vaak wel duidelijk, maar voor de mensen die op afstand wonen niet. Komen jullie ook eens een keer buiten, inderdaad. Even terugkomend op mijnheer Ouwendijk, rapportage. Wat hij zegt: Ja, wij hadden verwacht daar wat meer reflectie op te krijgen, nou wellicht is het toch een goed idee om aan te geven – en het is eerder gesuggereerd – wat een bepaald project nou werkelijk als normbedrag heeft gekost, of tenminste, als bedrag heeft gekost per meter, en dan kunnen we dat vergelijken met een normbedrag wat ervoor staat, en dan krijgen we toch een redelijk overzicht per project, welke onder en welke overschrijdt ten opzichte van de norm. Als die normoverschrijding dan extreem is, en als we dat op voorhand al weten, dan zouden we toch kunnen denken van: we gaan het toch nog eens voorleggen aan de VV, of we dit traject wel

op deze manier moeten doen. En dan hebben we eigenlijk mijn eerste opmerking ook beantwoord als je het op die manier zou ... dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk even wie ik als eerst het woord mag geven. Mijnheer Van der Werf of mijnheer Ouwendijk. Mijnheer Ouwendijk.

De heer Ouwendijk: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Dank voor de vragen en reacties. Ik ben blij met de opmerkingen die gemaakt zijn over rapportage, dat daar ... dat de rapportage zoals hij tot op heden steeds geleverd werd bij de projecten dat dat een belangrijke en een duidelijke rapportage is, maar dat daar nog wel allemaal dingen aan toegevoegd zouden kunnen worden. Nou, het is goed om die hier en nu op te pikken, want uiteindelijk is die beeldvorming is natuurlijk wederkerend, want dat moet uiteindelijk tot een voorstel leiden. Je wil natuurlijk zo veel mogelijk van de zaak mee moeten nemen bij die beeldvorming ook opgeworpen zijn. Ja, nou toch nog even reagerend op de opmerking van mijnheer Van Winden: Ja, het gaat natuurlijk om vertrouwen, maar het gaat vooral om de systematiek, kaderstellen, controle. En dan is het nog eens een keer zo dat als er belangrijke afwegingen zijn dan denk ik dat het, ja dat is volgens mij in Delft ook altijd gebruikelijk geweest dat er toch wel sprake is van een actieve informatieplicht van bestuur, en dat ze niet tot het laatste moment wachten dat er dingen naar boven komen drijven, maar dat het ook voor die tijd bij de VV of bij de commissie net naar gelang dat het juiste gremium is, dat wordt gemeld. In ieder geval toch nog even ... en dan was er volgens mij nog een feitelijke vraag, maar dat weet ik niet ... hebben we ze zo gehad? Nou, dan hebben we ze zo gehad. Dank u wel mijnheer de voorzitter.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Ouwendijk. Dan stel ik voor om dit agendapunt af te ronden, met dank aan mijnheer Van der Werf voor de beantwoording en de heldere presentatie.

5. Geen besprekstukken

6. Ingekomen stukken

De voorzitter: Dan gaan we naar punt 6, de ingekomen stukken. We hebben nog welgeteld 13 minuten, dus ik zou degenen die vragen hebben over ingekomen stukken dat kort en bondig te willen doen. En ik wou eigenlijk degenen die zich hebben ... de stukken hebben gegarandeerd op volgorde van binnenkomst langsgaan, dus wat betreft het eerst ingekomen stuk wou ik beginnen bij de AWP, daarna PvdA, daarna 50PLUS, daarna Water Natuurlijk. Bij dezen het woord aan AWP. Wie mag ik het woord geven? Mijnheer De Haan.

De heer De Haan: Dank u wel voorzitter. Ik heb met de ... de AWP heeft met groot genoegen dit stuk gelezen, en we hebben dit stuk op de agenda gezet om tevredenheid uit te spreken over de gemaakte vorderingen op dit gebied binnen Delfland. Waren er in 2015 nog vele beloften, na drie jaar zien we dat er ook een aantal zijn verwezenlijkt, en is het beeld over de staat van het zuiveringsbeheer veel transparanter geworden dankzij de vele vragen hierover van de VV in de vorige periode en de grote inzet van de medewerkers van Delfland om hier antwoord op te geven. Er is een frisse wind gaan waaien, en daar kunnen we blij mee zijn. We zien dat de efficiëntie van de zuiveringen is toegenomen, doordat drie AWZI's aan hun belastinggrens komen. Daardoor zijn de zuiveringskosten per inwoner ook gedaald, maar dat betekent wel dat er met de geprognoseerde groei van het vuilvrachtvolume namelijk niet zwaar weer te verwachten is. Op een info VV hebben we al een vooruitblik hierover gekregen. Wij zullen allen, VV en Delfland, creatief aan de gang moeten gaan om de noodzakelijke vernieuwingen op een zo naadloze wijze in te voeren, en daar daag ik alle fracties voor uit, om met ideeën te komen. En dan komt eindelijk onze vraag: wanneer wordt er op alle AWZI's een cellulose filter geïnstalleerd?

De heer Simon: Dit is echt kansloos.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer De Haan. En dan naar ... wou ik naar de linkerkant gaan, naar de PvdA, wie ... mevrouw Van Hijckama-Vlieg.

Mevrouw Van Hijckama-Vlieg: Dank u wel voorzitter. Ik kan de tijd wat efficiënter invullen door alle vier de stukken tegelijkertijd te pakken als dat mag.

De voorzitter: Ik zou wel voor willen stellen om gewoon eerst punt 1 te doen en als dat afgerond is punt 2 te doen.

Mevrouw Van Hijckama-Vlieg: Even de ... we hebben inmiddels afgesproken dat we met een jaarlijkse regelmaat worden bijgepraat over de wederwaardigheden van de PPS. Daar zou ik het even over willen hebben. En ik zou deze gelegenheid willen gebruiken om te bepleiten dat dat ook een zekere mate van actieve uitwisseling kan zijn, ten behoeve van de beeldvorming voorafgaand aan besluitvorming en voorafgaand aan verantwoording. Het gaat immers om de ... het volgen van de ontwikkelingen binnen het DFBO-contract, over het blijven verifiëren van de bestuurlijke uitgangspunten; de kaders, en om de behoefte aan informatie die daar onder ligt. We moeten kunnen bezien in hoeverre deze ontwikkelingen in overeenstemming zijn met het publieke belang; hoe dat belang zich in de tijd ontwikkelt en hoe daarop te sturen valt, ook in afhankelijkheid van een private partij van de PPS. Het gaat dus om inzichtelijkheid, navolgbaarheid, hoe de waterzuivering meegaat met het beleid en met de tijd, wat de prijs-kwaliteitverhouding is van het geleverde, en wat redelijkerwijs van de belastingbetaler kan worden gevraagd. Die combinatie. En we werken nu met een aantal stukken; twee jaarverslagen. Als het goed is passen die als mal en contramal bij elkaar. De vraag is of dat zo is. Daarnaast is er een bedrijfsvergelijking, dus dat is dit stuk: zuiveringsbeheer van de unie van Waterschappen, en onze eigen samenvatting daarvan. Dat is allemaal hartstikke goed. Referentiemateriaal. Nieuw is het jaarverslag van Delfluent. We zien dat het financiële resultaat negatief is en dat dit door het contract met Delfluent wordt gecompenseerd tot 2033. Dat roept nu de specifieke vraag op in hoeverre Delfluent nu werkelijk een private partij is, en in welke mate met deze cijfers een goede financiering kan worden gekregen voor de noodzakelijke leningen, gebruikmakend van de mogelijkheden van Delfland. Het voordeel dat we met deze PPS hebben willen bereiken, dat we daarmee willen bereiken, is immers die hele voordelige financieringsopgave. Antwoorden op dit soort vragen, maar ook de aandachtspunten zoals we die kennen uit de resultaten uit het onderzoek van 2012 naar de toekomstbestendigheid van het DBFO-contract, en alle andere mogelijke benchmarks die er intussen de kop opsteken. Die zijn de moeite waard om met ons te delen. Er zit dynamiek in de samenwerking; er zit dynamiek in de technologie, en er zit dynamiek in de financiële condities, en dat brengt met zich mee dat wij behoefte hebben aan regelmatige gesystematiseerde feedback. Opdat wij ergens een toetsingsmoment kunnen hebben, zowel qua exploitatie als qua strategische investeringen. Met name ook de tariefontwikkeling kunnen koppelen aan werkelijke kosten en aan administratieve verwerking. Nou, gezien de complexiteit van het contract is het zaak om jaarlijks zowel terug als vooruit te kunnen kijken, zodat wij zicht krijgen en ook vertrouwd raken met de ontwikkelingen, zowel resultaten als doelen op jaarbasis, als ook de hele context, als met bijvoorbeeld de verwachte veranderingen in de gevraagde zuiveringscapaciteit. En ook kunnen we ons voorstellen dat interbestuurlijke samenwerking voordeel kan opleveren. Punt is dat vanwege de lange levensduur van het contract er een zekere mate van starheid nodig is, maar tegelijkertijd de ontwikkelingen in aanbod en techniek juist onaanpasbaarheid vragen, terwijl we toch stabiliteit in de heffingen zouden willen zien, en de optimalisatie van de benutting van de assets. En de vraag naar risicoreducties die willen we ... die vraag willen we natuurlijk van tevoren zien aankomen. Ons voorstel is daarom op enigerlei wijze, misschien niet in deze commissie, maar in een andere

vorm van bilateraal overleg, het college te vragen om te voorzien in een mogelijkheid om alle sturingsinformatie op een rijtje te krijgen, en met elkaar de dwarsverbanden te overzien, en strategische beslissingen te kunnen koppelen aan een aanvaardbare prijs. Dit is dus ons verzoek of ons voorstel: maak het tot onderdeel van de BOB benadering, en bekijk het op een beeldvormende manier, voorafgaand aan besluitvorming en verantwoording. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Als ik het goed heb heeft u nu al zowel punt 1 als punt 2 behandeld, dus dan kunnen we ... heb ik dat goed begrepen?

Mevrouw Van Hijckama Vlieg: Ja.

De voorzitter: Prima, dan de fractie van 50, mijnheer Van der Ree had ook vragen over dit onderwerp.

De heer Van der Ree: We hebben een brief gestuurd over het legionella gevaar. Ik weet niet of het daarmee te maken heeft, maar ik weet niet dat we op een brief hebben gereageerd.

De voorzitter: U had van tevoren aangegeven ... nee, dit ging over de ingekomen stukken zoals hier op de agenda staan. U had van tevoren aangegeven dat u daar vragen over had, maar die vragen zijn ... Oh, excuses, mijnheer Roeten, ik heb het verkeerd genoteerd. Excuses, ik ... het woord is aan mijnheer Roeten.

De heer Roeten: Voorzitter, dank u wel. We hebben even een paar vragen. Er wordt gesteld in de stukken dat de verbeterpunten worden meegenomen in de input voor de masterplannen voor de zuiveringen. Mijn vraag is even: wat is de stand van zaken? Dit stuk gaat over 2018, is gemaakt in 2019 en we zitten nu in 2020. Dus de vraag is even van: hoe zit dat qua proces in elkaar? Wanneer kun je die leerpunten nog meenemen in het verhaal van 2020, en dat is even vraag 1. En een andere vraag was even ... er wordt gesteld in de landelijke rapportage, bedrijfsvergelijking, dat de doelen van een aantal waterschappen wat betreft het energieverbruik, en ook met oog op de klimaatveranderingen en dergelijken, dat de doelen daarvan gehaald zijn of niet gehaald zijn, dus de vraag is even van: waar staan we nu op dit moment in Delfland wat betreft het halen van de doelen, de energie efficiëntie, minder broeikasgassen, dat soort zaken. En dat gaat spelen in 2020. Dus de vraag is even: gaan we onze doelen halen?

De voorzitter: Dank u wel. Tot slot mijnheer Van der Burg.

De heer Van der Burg: Voorzitter, dank u wel. Ik zal zo concreet mogelijk zijn ... de vragen te stellen. In eerste instantie wordt gehad over het functioneren van installaties, en er wordt gezegd dat Delfland voldoet aan 100 procent van de lozingsnorm. Dat is een mooi begrip, maar onze vraag is eigenlijk toch van: de lozingsnorm is een aspect, maar dat is waarschijnlijk toch niet alleen de norm waar ze ... waarvan wij de waterkwaliteit in het buitenwater zouden mee moeten sturen? Wij voelen toch ook verantwoordelijk aan datgene wat we aan totale last zeg maar over de schutting gooien? Naar het buitenwater toe. Dus de norm die we leveren is er een, maar uiteindelijk gaat het ook over debiet in combinatie met die norm, en ik kan me voorstellen dat bij toenemende bevolking enzovoort dat de totale debiet dat het hoger uit gaat komen, en alsnog zouden we dan een inspanningsverplichting kunnen doen om de norm lager te kunnen krijgen. Is daar een mogelijkheid toe? Kunt u dat inzichtelijk maken voor ons, hoe we de kwaliteit van het buitenwater kunnen verbeteren om zelfs die belasting naar beneden te brengen. Dan over rioolvreemd water. Er wordt gesproken over dat met name de gemeentes Schiedam en Vlaardingen in beeld zijn, als het gaat over de hoeveelheid rioolvreemd water. Kunt u een goede definitie geven van wat dan rioolvreemd water is? Is een ... zal waarschijnlijk bij iedereen bekend zijn, maar bij mij nog niet helemaal. En uiteindelijk is het misschien wel goed om een totaalbeeld te

hebben. Dus wat staat ons te doen – niet alleen met Schiedam en Vlaardingen, maar over het geheel, omdat we dan uiteindelijk toch over de totale kosten van waterheffing spreken, dus wat kunnen we bereiken om in zijn algemeenheid dat rioolvreemd water te verlagen, en over welk debiet zouden we dan kunnen spreken. Ik neem aan dat het gaat ... het gaat hier over Schiedam en Vlaardingen wordt genoemd, maar dat wil toch niet zeggen dat andere gemeentes op hun handen hoeven gaan zitten? En ik denk dat het goed is om daar een totaalbeeld voor te geven, zodat we op de ... doelstelling hebben op de wat lange termijn. De discrepantie, dat gaat over financiën, op de WZI en nieuwe waterweg, er wordt gesproken over dat er een onderzoek is gehouden met betrekking tot lozing uit de glastuinbouw, omdat dat de discrepantie tussen, laten we zeggen de vuillast en uiteindelijk de kosten die we in rekening brengen, dat daar een belangrijk aspect ligt bij de glastuinbedrijven. Er wordt onderzoek naar gedaan. Kunt u zeggen wanneer dat wij de uitkomst van dat onderzoek krijgen, en dat onderzoek kunnen wij ons ook voorstellen, staat in relatie tot de afsprakenkader, emissieloze kas. Dat zou dus in ieder geval toch tijdelijk een stuk minder moeten worden, en kunt u daar een termijn voor geven. De hoogheemraad heeft eigenlijk al wat gezegd over fosfaat. Daar krijgen we een notitie van begreep ik. We zijn er geïnteresseerd in hoe ver staat het met terugwinning van fosfaat en hergebruik ervan? Er zijn natuurlijk zeker al waterschappen die afspraken hebben met de meststoffen industrie zeg maar, om fosfaat ... in dit geval worden er gespreken over HVC uit de assen. Ik weet niet of dat uit het ... uit de waterstroom ... uit de industriefiet ook daarmee gewerkt wordt, maar ik denk dat het goed is dat wij een beeld krijgen van hoe wij circulair met hergebruik van fosfaat staan, en wat daar nu uiteindelijk de weg is die we moeten gaan met zijn allen. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van der Burg. Nou, mijnheer Egas heeft er even op moeten wachten, maar uiteindelijk is hij daadwerkelijk ook aan de beurt. Mijnheer Egas.

De heer Egas: Dank u wel mijnheer de voorzitter. Ik moet eerst even ... moet er iets van mijn hart van volgens mij hadden wij afgesproken met elkaar dat wij technisch inhoudelijke vragen van tevoren zouden stellen, zodat we die voor konden bereiden, en ik moet helaas constateren dat we dat voor vandaag niet goed gedaan hebben, want we krijgen nu een heleboel vragen waarvan ik het antwoord misschien wel kan geven, maar wat niet de bedoeling was op deze manier. In ieder geval, laat ik maar beginnen met de eerste vraag van de cellulose filter. Wanneer gaan we dat toepassen? Dat nemen we echt mee in de masterplannen als we naar onze zuiveringen aan het kijken, dus dat in ieder geval. Ik kan wel geven dat ik van een ander waterschap weet waar ze het doen, maar dat ze nog een heel groot vraagteken hebben 'wat moeten we er nou mee?' dus ook die vraag nemen we dan bij de masterplannen in ieder geval weer mee. Als we even kijken naar de vraag van de Partij van de Arbeid van mevrouw Hijlkama-vlieg, van ja, dat ging eigenlijk met name over de PPS-constructie, en niet zozeer over de rapportage die we van de vereniging of van de Unie van Waterschappen hebben gekregen, en wij hebben daar al vaker over gesproken. Wij maken jaarlijks een rapportage over de PPS-constructie; hoe dat gaat; hoe het gegaan is. Het is een contract wat we als Delfland aangegaan zijn met elkaar. Daar staan voorwaarden in. En we kunnen dat iedere keer gaan evalueren, maar ik denk vooral dat het goed is om daar de rapportage die we afgelopen najaar hebben opgesteld en ook het komende najaar weer op gaan stellen, dat we dat meenemen. En natuurlijk willen we graag een discussie aangaan van: hoe moeten we hier nou in de toekomst verder mee? En dat hebben we ook afgesproken in het bestuursakkoord dat we dat mee zullen nemen in onze plannen en in de evaluatie, dus ook dat komt als we naar de masterplannen voor de Houtrust en Harnaspolder gaan kijken, komt dat onderwerp zeker ook terug. Dus dan gaan we ook naar die evaluatie kijken. Dan de vraag van mijnheer Roeten, ja, ook we verwijzen eventjes van we hebben hier nou een rapportage van 2018; ja die gaat over 2018. Hij wordt door de unie een keer in de drie jaar opgesteld. Die rapportage komt dan in het najaar 2019 beschikbaar. Dan maken wij en de samenvatting ervan eind 2019, ja, de eerstvolgende commissie is 2020, dus dat lijkt allemaal heel ver uit elkaar te liggen, maar dat valt best wel

mee. Maar hoe gaan we met al die verbeterpunten om die wij ook zien uit de rapportage? Want we leggen onze lat steeds hoger, en die willen we ook hoger leggen, want we moeten ook ambitieus blijven. Ook dat, ja, het is ... wordt misschien een beetje eentonig, maar dat gaan we echt meenemen in de plannen die we hebben voor de zuiveringen, want daar moeten we echt stappen gaan zetten ook met elkaar. U vraagt ook: Hoe gaan we met het energieverbruik om, en de stappen voor het energie. Daar hebben we vorige week een heel plan voor gepresenteerd van wat wij gaan doen met energieopwekking, energierugwinning, besparen op energie en de doelstellingen die we daarvoor hebben. Ik heb eventjes die informatie niet paraat, maar ik weet wel dat we heel hoog zaten in de effectiviteit al van energie opwekken ten opzichte van energieverbruik, dus dat komt echt in de plannen voor dat stuk komt dat naar voren toe. Kijken we dan eventjes naar de vraag van mijnheer Van der Burg ... in die 100 procent dat wij geleverd hebben betekent inderdaad dat wij geen overtredingen hebben begaan met het lezen wat we mogen. En dat is een struik of een strijd waar we in zitten. We hebben ook met elkaar afgesproken dat we zo min mogelijk chemicaliën gebruiken, en dat op een zo efficiënt mogelijke manier, lees: zo goedkoop mogelijke manier willen doen. En dan kijken we ook nog naar een gebiedsnormering, dus dan over de vier zuiveringen heen genomen, van wat we zitten, en dan zit ... dan voldoen wij aan onze lozingsnormen. Als wij met elkaar besluiten om die wens of onze doelstelling hoger te leggen, ja dan kan het, maar dan zal dat ook wel vaak tot gevolg hebben dat er meer chemicaliën toegevoegd moeten worden en dat het duurder wordt. Dus ook dat is weer waar we met elkaar naar moeten kijken, en wat best een discussie kan zijn die we met elkaar moeten voeren, dus dat even duidelijk. Dan het rioolvreemd water. Ja, dat is eigenlijk een heel simpele definitie voor alles wat er niet in hoort, dus voor alles wat niet uit het toilet en de wasbak komt en er toch in komt, dat willen we niet hebben. Specifiek noemen we Schiedam en Vlaardingen, omdat die eigenlijk ... we hebben wel eens vaker in de commissie gesproken over overstorten, waarbij we dan vanuit het riool een overstort hebben naar het oppervlaktewater, en deze twee gemeentes hebben het net andersom. Als het water te hoog wordt in kanalen en meren, dan storten ze over op het riool. En daar liggen met name binnen het NAD, Netwerk Afvalwaterketen Delfland, waar we met de gemeente samenwerken, de afspraak om daar stappen op te gaan zetten om dat te voorkomen. Dus echt een grote hoeveelheid waar we stappen mee kunnen maken. Dat betekent niet dat we naar de rest niet kijken; dat nemen we zeker ook mee, maar hier kunnen we de grote stappen mee realiseren. En de discrepantie, dat is inderdaad voor ons een aandachtspunt, en dat ging niet zozeer over de financiën ervan, als wel het feit dat we een onderscheid hebben tussen de hoeveelheid afvalwater die we verwachten, vervuilingseenheden, en die we daadwerkelijk op de zuivering meten. Dan zien we dat het ene jaar beter was, en het afgelopen jaar hebben of in 2018 ten opzichte van 2015, zien we dat dat wat hoger is gekomen, en daar dat onderzoek loopt, en ik heb even niet paraat van wanneer we daar een antwoord op hebben, maar dat nemen we zeker mee in de discussies die we ook met glastuinbouw Nederland hebben daarover. Uw vraag over fosfaat: ik heb niet toegezegd dat we een notitie hier kregen. Ik heb gezegd van: wij gaan een notitie krijgen binnen het Dagelijks Bestuur van de GR Slib, en daar gaan we over discussiëren en daar neem ik u mee in de bevindingen die daaruit komen. We weten wel, en u vroeg er ook van 'doen we niks met meststoffen?' ja, we hebben ook ... of HVC heeft ook dat contract met ICL, die dan meststoffen produceert, alleen nog niet uit de fosfaat wat wij uit as kunnen halen. Dus dat loopt, maar daar nemen we het zeker in mee, en ik gaf ook al aan dat het voor ons echt een aandachtspunt is binnen HVC, binnen GR slib, om daar toch wel eens een keer echt stappen te gaan zetten met elkaar. Dat is ook de reden dat we de notitie daar gaan bespreken. Dat we meer dan een pad hebben. Daarom had ik eco fos... we hebben daardoor ook andere, ja, pijlen op ons ... op de boog zitten. Dus dat eventjes in de beantwoording daarvan. Mag ik dan gelijk nog even de vraag van 50PLUS beantwoorden? Want ik weet dat die vraag misschien ook nog van de VVD vandaan komt, over legionella. We hebben de vraag schriftelijk gekregen. Dat betekent ook dat we hem netjes schriftelijk gaan beantwoorden, maar ik kan u wel een geruststelling meegeven: we hebben ernaar gekeken naar de zuiveringen ... het speelt met name bij zuiveringen, het legionellaprobleem, waar ze de zuivering op een hogere temperatuur in de reactor brengen,

en wij doen het gewoon bij omgevingstemperatuur. En legionella ontwikkelt zich het beste bij temperaturen rond de 50 graden of hoger, dus daar kunnen we in ieder geval een geruststelling geven, maar die beantwoording komt ook nog eventjes zoals dat hoort dan via DNA naar iedereen toe.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Egas. Ik kijk ook nog even rond of er behoefte is aan een tweede termijn hierop. Ja, met wederom de kanttekening: het is inmiddels 8 over 10, dus wederom graag kort en bondig. Ik begin weer verder met de linkerzijde, mevrouw Van Hijckama-Vlieg.

Mevrouw Van Hijckama-Vlieg: Begrijp ik nu goed dat u tegen mij zegt dat wat ik vraag nu namelijk oordeelsvorming voorafgaand aan besluitvorming over de PPS, dat dat vastligt straks in de masterplannen die u gaat presenteren? Heb ik dat nou goed?

De voorzitter: Mijnheer ... ik zou eerst de twee ... de hele ronde willen afmaken voor dan alle vragen in een keer te doen. Dat was hem mevrouw Hijckama-Vlieg? De vraag.

Mevrouw Van Hijckama-Vlieg: Ja.

De voorzitter: Ja, dan kijk ik nog verder het rijtje af. Ik zie allemaal nee schuddende gezichten. Ik zag net mijnheer Simon nog zijn hand omhoogsteken. Mijnheer Simon.

De heer Simon: Ja, dank u wel. Ik zit nu eventjes met een andere pet op, namens de rekeningcommissie. Daar hebben wij een heel mooi rapport geschreven over rioolvreemd water, en daar komt toevallig ook die twee locaties van Vlaardingen en Schiedam naar voren, dus ik zal mijnheer Van der Burg aanraden om dat rapport goed te lezen. En er staat ook een hele mooie definitie in over rioolvreemd water. Dank u wel.

De voorzitter: Dank u wel. Ik kijk naar de rechterzijde. Ook allemaal nee schuddende ... het woord aan mijnheer Egas.

De heer Egas: Ik weet niet precies, mevrouw Van Hijckama-Vlieg, wat u bedoelde met de definitie zoals wij die in de masterplannen op moeten gaan nemen, maar wij hebben toegezegd dat wij een evaluatie in deze bestuursperiode maken van de PPS-constructie, en dat proberen we zo goed mogelijk te doen, en in ieder geval objectief.

De voorzitter: Mevrouw Van Hijckama-Vlieg.

Mevrouw Van Hijckama-Vlieg: Ik zie dat dan met belangstelling tegemoet. Ik hoop dat bij u is overgekomen dat deze hele situatie met PPS ingewikkeld is, en dat zeg maar de normale planning en control cyclus stukken niet voldoende zijn voor ons om daar grip op te krijgen, op die hele situatie op het contract, op de voortgang van het contract – de ins en outs. Dus ik zoek naar een manier om gewoon heel ... misschien zelfs wel in kleiner verband bilateraal, te kunnen doorvragen daarop. Want we hebben nu bijvoorbeeld het jaarverslag van Delfluent erbij. Nou, daaruit lenen wij geen extra informatie af. Dat is niet te doen, en dus de vraag is van: hoe past nou het een op het ander, en hoe hebben we nou een beetje de mogelijkheid om control uit te oefenen op de gang van zaken?

De voorzitter: Uw vraag is helder. Mijnheer Egas.

De heer Egas: Ik denk dat het goed is om dat eens een keer in kleiner verband te doen, maar we moeten ook een keer accepteren dat er een contract ligt, dat iedereen zich aan dat contract moet houden, dat dat ook

gebeurt en dat wij de rapportage naar u zoals we die met elkaar afgesproken hebben. En dat er dan zorgen zijn en dat er meer informatie gewenst wordt, nou, daar moeten we dan maar een keer in kleiner verband naar kijken hoe we dan die vraagstelling kunnen beantwoorden.

7. Rondvraag en sluiten

De voorzitter: Dank u wel. Dan wou ik naar het laatste agendapunt gaan: de rondvraag en daarna de sluiting. Ik wou wederom een rondje maken. Ik zie een aantal vingers omhooggaan. Eerst de rechterzijde, mijnheer Van den Berg.

De heer Van den Berg: Dank je wel voorzitter, hoogheemraad en commissieleden en ambtelijke ondersteuning. Het zal u bekend wezen dat onze fractie soberheid hoog in het vaandel heeft. Daar wil ik niet mee zeggen dat andere fracties dat niet zouden doen. Wij vinden wel dat die soberheid niet zover hoeft te gaan dat wij vanavond de koffiekant helemal niet op de tafel hebben staan. Ik weet niet ... ik weet niet of dat een uitvloeisel is van het bestuursakkoord, en we weer penibele uitvoering daaraan geven, maar onze fractie vindt dat soberheid daar niet zo ver hoeft te gaan dat we geen koffie meer kunnen schenken tijdens de commissievergadering.

De voorzitter: Dank u wel mijnheer Van den Berg, nou dan is ... als plaatsvervangend voorzitter wil ik natuurlijk wel een statement maken over hoe het hieraan toe gaat bij Delfland. Nee, het ... ik zal het signaal overbrengen aan de organisatie. Dank u wel. Dan ga ik verder het rijtje af. Mijnheer De Haan.

De heer De Haan: Dank u wel voorzitter. Ik heb een hele korte vraag, en er hoeft ook niet direct antwoord op gegeven te worden, want ik denk dat er nog wel even wat op papier gezet moet worden. Het gaat erom: hoe is de stand van zaken met betrekking tot het energieneutraal inrichten van het gemaaltje in het driehoekige polder bij de bocht afsnijding van de Schie bij Schiebroek. Als AWP hebben we daar ideeën over naar voren gebracht. En daar is de toezegging gedaan, zijn onderzoekjes naar gedaan, en nu is onze vraag van 'hoe is de stand van zaken?' Daar kan gewoon kort op papier op gereageerd worden voor iedereen.

De voorzitter: Ik kijk even naar mijn rechterzijde of dat haalbaar is.

De heer Egas: We nemen de vraag mee.

De voorzitter: Ja, helder?

De heer De Haan: Ja.

De voorzitter: Dan ga ik verder het rijtje af ... allemaal nee schuddend. Dan wil ik graag bij dezen de vergadering sluiten en u allemaal uitnodigen, want volgens mij ... voor de borrel die ik volgens mij klaar zie staan. Dat dan weer wel. Dank u wel voor uw geduld met mij als plaatsvervangend voorzitter, en goede reis en tot ziens.